

SAPERE AUDE

Vilniaus Gedimino technikos universiteto žurnalas

2012 ruduo (IV)

SA

SA

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS

Kokios mūsų pašnekovų mintys palieka didžiausią įspūdį? Tos, kurios atitinka principą „genialu, kas paprasta.“

Atrodo, kad ir globalūs dalykai prasideda nuo labai mažų smulkmenų. Net ir valstybingumas. „Mes valstybės kurti dar nepradėjome. Visi tebesiblaškome, ieškome savo kelių. Kada pradėsime ją kurti? Kai susitvarkysime savo laiptines ir suprasime, kad čia yra mūsų visų, todėl jos turi būti gražios, tvarkingos, jose turi žydėti gėlės. Tuomet pasakyčiau – einame iš laiptinės kurti valstybę“, – sako VGTU absolventas Robertas Dargis.

Kraštovaizdžio architektas prof. Konstantinas Jakovlevas-Mateckis kalba apie tą patį – šiandien istoriniuose šalies parkuose vegetuoja, kovoja su piktžolėmis apie 350 rūšių ir dekoratyvinių formų augalų. Turime unikalų istorinį parkų paveldą. Grožimės istoriniais Vakarų Europos parkais, o ir Lietuvoje, kaip sako profesorius, galėtume sukurti parkų žiedą, kuris būtų ne mažiau įdomus nei Prancūzijos Luaros slėnio parkų grandinė. Profesorius ragina skubėti rengti projektus ir atstatyti Vilniuje Sapiegų rezidencijos baroko stiliaus parką. Ar šis projektas pavyktų? Mažai tikėtina?

Bet galbūt bent jau savo kasdienybėje, važiuodami Antakalnio gatve nuginsime mintis apie augančias benzino kainas, nebaigtus darbus, vis tebegrasinančią kažin kelintą krizę... ir grįžtelsime į Sapiegų vartus ir už jų slypintį užmirštą šio istorinio parko grožį, gal gėstantį, bet dar nepaliestą komercinių pramogų ir atrakcionų...

Paskaitę jaunosios VGTU kartos inžinierių mintis, atrasime, kad subrendo karta, kuri atskiria tikrąsias vertybes nuo fikcijų, kuria teatrą, fotografiją, grožį, tvarios architektūros, statybos inžinerijos projektus, suburia bendraminčius ir planuoja dirbti ir gyventi čia, Lietuvoje.

Pasak VGTU teatro-studijos „Palėpė“ režisieriaus Olego Kesmino, į universiteto teatrą taip pat ateina labai gražūs, jauni žmonės. Kamerinėje erdvėje verda darbas, prireikia ir daug pakantumo vienas kitam. „Teatre turime vieną taisyklę – negalime sakyti žodžių, kurie prasideda priešdėliu *ne*. *Nemoku, nesugebu, negaliu, nežinau* reikia pabandyti paaiškinti kitais žodžiais. Mokau studentus neįsileisti į vidų neiginio. Mes taip dažnai save *užsineriname*... Patys uždaramė visas duris. Juk mes turime kuo pasididžiuoti ir pasidalyti. Vertinu savo šalį“, – pasakoja režisierius. Paklaustas, kas labiausiai šiandien jį žeidžia Lietuvoje, atsako: „Mūsų provincialus *susimažinimas* prieš pasaulį. Mes dažnai kompleksuoti, ir patys nežinome ko. Nevertiname to, ką turime. Sumaterialėjome.“

Vis tik nepaisant visų fikcijų šiame globalizacijos amžiuje turime ištis daug – kūrybingų, išminties siekiančių jaunų žmonių, dvasingų, nesumaterialėjusių vidurinės kartos asmenybių, vertingos gyvenimiškos patirties įgijusios vyresnės kartos profesūros. Turime ne tik daug istorinių parkų, bet ir neprarastą galimybę būti pačiais savimi.

Vyriausiasis redaktorius
doc. dr. Arnoldas Šneideris

VGTU žurnalas „Sapere aude“
Nr. 1/2012 (4)
ISSN 2029-4999

Vyriausiasis redaktorius
doc. dr. **Arnoldas Šneideris**

Žurnalo redkollegija
prof. habil. dr. **Antanas Čenys**,
prof. dr. **Alfредas Laurinavičius**

Redaktorė
Edita Jučiūtė,

Meno redaktorė, maketas
Jolanta Šiugždaitė

Korektorė
Zita Markūnaitė

VGTU žurnalas „Sapere aude“
Redakcija
Vilniaus Gedimino technikos universitetas
Viešosios komunikacijos direkcija
Saulėtekio al. 11
10223 Vilnius
Tel. (8 5) 274 5025
El. paštas vkd@vgtu.lt

Spausdino
UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B
09109 Vilnius
Tiražas – 250 egz.

SA

Turinys

SKAITYKITE ŠIAME NUMERYJE:

Absolventai

KIEK IMANOMA BŪTI TEISINGAM

Įmonės „Lietuvos geležinkeliai“ generalinis direktorius Stasys Dailys atsako į klausimą, kaip tapti sėkmingam, ir prisimena universitete įgytas gyvenimo pamokas

4

ROBERTAS DARGIS: „JEI GALI KAŽKĄ PADARYTI, KAD VISUOMENĖ PASIKEISTŲ, ŽINOK, KAD ŽEMĖJE SAVO MISIJĄ BUSI ATLIKĘS“

Lietuvos pramoninkų konfederacijos prezidentas Robertas Dargis dalijasi mintimis apie verslą, pilietiškumą ir vadovo darbo subtilybes

8

Aktualijos

MOKSLINIAI TYRIMAI LENKIA LAIKĄ

Apie unikalius VGTU Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų laboratorijos įrenginius ir atliekamus bandymus pasakoja prof. dr. Juozas Valivonis

14

SENŲJŲ PARKŲ DVASIOS BEIŠKANT

Apie istorinių želdinių paveldą ir galimybę turėti Prancūzijos Luaros slėnio parkų grandinę Lietuvoje pasakoja prof. habil. dr. Konstantinas Jakovlevas-Mateckis

22

Jaunoji VGTU karta

PRESTIŽINĖS ARCHITEKTŪROS PREMIJOS LAUREATAS: „TAPAU KRITIŠKESNIS SAVO DARBUI“

30

Vieno iš svarbiausių pasaulyje tvoros architektūros ir statybos apdovanojimų „Holcim inovacijos 2012“ garbės lentoje – ir VGTU absolvento, jauno architekto Povilo Čepaičio pavardė

ADAS MEŠKĖNAS: „BŪTINĄ DALYTIS ŽINIOMIS, TUO MET MES GALESIMĖ SPARČIAU JUDETI Į PRIEKĮ“

36

Jaunojo mokslininko Ado Meškėno mintys apie doktorantų gyvenimą ir kūrybines kančias inžinerijos moksluose

AUKŠINĖ SUKAKTIS

Vilniaus Gedimino technikos universiteto tautinių šokių ansamblis „Vingis“ minėjo 50-ąjį veiklos jubiliejų

42

JAUNŲJŲ KELININKŲ DIENOSE TRIUMFUOJA SUNKIOJI KELIŲ TIESIMO TECHNIKA

50

Tradicinės „Kelininkų dienos“ sukviečia VGTU studentus kelininkus ir verslininkus bendrai diskusijai

VGTU veidai

TEATRO GENAS TECHNIŠKAJAME UNIVERSITETE

Apie scenos užkuliusius ir repeticijų psichologiją pasakoja VGTU teatro-studijos režisierius Olegas Kesminas

56

Pomėgiai

KLUBAS JUNGIA JUOSTINIŲ IR SKAITMENINIŲ FOTOAPARATŲ MĖGĖJUS

64

Pokalbis apie fotografijos žavesio suvienytus studentus su VGTU fotoklubo „Fotyvas“ vadovu Povilu Janioniu

SUMMARY OF ARTICLES IN ENGLISH

72

KIEK IMANOMA BŪTI TEISINGAM

Įmonės „Lietuvos geležinkeliai“ generalinis direktorius Stasys Dailydka į klausimą, kaip tapti sėkmingam, atsakė gyvenimo patikrintu pavyzdžiu – būti teisingam, vertinti greta esančius žmones. Ir mokslo vieta sėkmės Olimpe – ne paskutinė. „Vien su diplomu ir senu žinių bagažu nė vienas žmogus nieko nepasieks, – įsitikinęs VGTU absolventas. – Mokytis reikia visą gyvenimą.“

Pokalbis su VGTU absolventu Stasiu Dailydka apie mokslo reikšmę, savąją Alma Mater ir gebėjimą versle neprarasti amžinųjų vertybių.

Kristina Buidovaitė

UNIVERSITETAS SUTEIKĖ GERIAUSIŲ PAMOKŲ.

1975 metais tuomet dar VSI Mechanikos technologijos fakultete baigiau Automobilių transporto inžinerijos studijas. Tapau automobilių transporto inžinieriumi mechaniku. Žinoma, studijų metais būsimąją profesiją idealizavome. Juk šalia matėme iškilus dėstytojus. Tuometis Automobilių transporto katedros vedėjas buvo doc. dr. K. Lukoševičius, dėstė tuo metu dar labai jaunas prof. habil. dr. L. Povilas Lingaitis, prof. habil. dr. A. Pikūnas, doc. dr. L. Gastila. Mano grupės vadovas tuo metu buvo dėstytojas R. Brazys. Šie dėstytojai mums buvo labai šviesūs, įdomūs žmonės, kurie mokėjo ne tik gerai pateikti medžiagą, bet ir sudominti, uždegti mūsų pasirinkta profesija.

O studijuoti iš tiesų nebuvo lengva. Bet tai buvo pareiga, tikslas, kurio siekėme. Brėžinių darymas, kursinių darbų rašymas, egzaminų laikymas – tam tikras stresas, kurį tekdavo įveikti kiekvieną semestrą. Bet studijos savotiškai drausmina kiekvieną žmogų, būsimąjį inžinierių, kad tam tikrus darbus reikia pabaigti iki galo ir siekti užsibrėžtų rezultatų.

GYVENIMO PAMOKOS. Didelis dėmesys Automobilių katedroje buvo skiriamas gamybinėms praktikoms. Vasarą mes dirbdavome konkrečiose darbo vietose. Pirmiausia aš buvau nusiųstas į Vilniaus „Žalgirio“ staklių gamyklą. Ten dirbau tekintoju, vėliau pradėjau dirbti Varėnos autotransporto įmonėje būdinčiuoju mechaniku,

čia teko dirbti ir meistrui, dispečeriui. Dirbdamas kiekvieną vasarą, galėjau ne tik užsidirbti, bet ir įgyti reikiamų įgūdžių. Vadinas, baigęs mokslus – lengviau startuoti. Be to, studijų metais žinias gilinau ne tik universitete, bet ir skaitydamas knygas apie transportą. Mėgau praktinės, pavyzdžiui, „Trečios klasės vairuotojo vadovėlis“. Šioje knygoje buvo pateikta praktinių automobilių techninės priežiūros patarimų. Tas norėjimas žinoti buvo į naudą. Be to, Mechanikos technologijos fakultete vyravo labai teigiama nuotaika. Universitete mes visi buvome bendraminčiai, visi inžinieriai – statybos ir kelių mašinų, automobilių inžinerijos, medžiagotyros ir suvirinimo įrenginių studentai. Studijuodami lenktyniavome tarpusavyje, kuris vis dėlto geresnis transportininkas. Norėjosi būti stipresniam. Studijų universitete nesigailiu: čia gavau puikius inžinerinius pagrindus, kurių vertė davė galimybę sėkmingai startuoti dirbant praktinį darbą.

SVAJONIŲ PROFESIJA. Daugelis, būdami vaikai, norėjo būti lakūnai, o aš svajoju apie transportininko profesiją. Mano pasirinkta profesija buvo Automobilių transporto inžinerija. Vaikystėje paklaustas, kuo norėčiau tapti užaugęs, atsakydavau, kad inžinieriumi statybininku. Gyvenau tokioje vietovėje – greta stovėjo statybinių medžiagų gamykla. Kai tapau brandesnis, supratau, kad svarbesnis – automobilių transportas. Automobilizacija tuo metu kaip tik vystėsi, be to, man, kaip ir visiems berniukams, buvo įdomi technika. Vaikystėje, kaip ir matyt, daugelis, turėjau dviratį, motociklą – pats juos remontavau, prižiūrėjau.

Baigęs studijas norėjau gauti paskyrimą į Varėnos autotransporto įmonę. Paskyrimo, deja, negavau, todėl pasirinkau Švenčionių autotransporto įmonę, tikėdamasis, kad mane po kurio laiko vis dėlto perkels į Varėną. Atsitiko taip, kad tuo metu pasikeitė įmonės vadovas – naujasis manęs neišleido. Vis dėlto tai išėjo į naudą. Visus tuos metus su naujuoju vadovu puikiai dirbau, man sekėsi, manimi pasitikėjo, gaudavau vis naujų pareigų, galimybių pasireikšti. Tad būdamas 23-ųjų tapau Pakruojo autotransporto įmonės vadovu. Tą įmonę, vos pradėdantį stotis ant kojų, atgaivinau, o po ketverių metų darbo buvau dar kartą perkeltas į kitą vietą.

UNIVERSITETO KAITA. Kalbant apie mūsų šventovę VISI, dabar VGTU, tai ryšiai su universitetu niekada nebuvo nutrūkę. Jie netgi sustiprėjo, kai pradėjau dirbti Vievio autotransporto įmonėje. Į praktiką priimdavau VISI studentų, specialistų. 1987 metais man tapus tuometinio Automobilių transporto ir plentų ministerijos ministro pirmuoju pavaduotoju, vėliau nepriklausomos Lietuvos susisiekimo ministro pavaduotoju, teko dirbti VISI egza-

minų komisijoje. Atėjo laikas išbandyti save aviacijoje. Tuo metu aviacijai labai sunkiai sekėsi. Man teko garbė atkurti įmonę „Lietuvos avialinijos“. Pamatęs, kad Lietuvoje reikia aviaciją išmanančių žmonių, kad reikia juos ruošti, aktyviai prisidėjau prie Antano Gustaičio aviacijos instituto (AGAI) įkūrimo. Tai man buvo iššūkis. Aš nebuvau tikras aviatorius, bet stengiausi juo tapti. Visuomet atsirasdavo priešininkų, kurie sakė, kad Lietuvai Aviacijos instituto nereikia. Bet ir dabar manau, kad tuomet elgėmės teisingai. Lietuvai reikėjo lakūnų, inžinierių, skrydžių valdymo specialistų. Džiaugiuosi, kad aviatoriai sėkmingai ruošiami ir šiandien. Nors nacionalinės skrydžių bendrovės neliko, bet specialistai sėkmingai dirba oro uostuose, skrydžių valdymo struktūrose, gali būti naudingi Lietuvai.

UNIVERSITETO VARDAS – KOKYBĖS ŽENKLAS. Aš didžiuojuosi, kad mano VISI tapo VGTU, ypač, kad universitetas gavo Gedimino vardą. Kad ir kaip ten būtų, šiandienis VGTU tapo kitoks. Pirmiausia pasikeitė dėstytojų kartos. Atėjo naujų žmonių, kurių požiūris kitoks, jie prisitaikė prie šiuolaikinių reikalavimų. Manau, VGTU vėliavos nešimas į priekį, ugdant inžinierius, yra perspektyvus ir fundamentalus, nes ši profesija transporto verslui labai naudinga ir reikalinga. Transporto inžinerijos fakulteto sustiprinimas, Geležinkelių transporto katedros įkūrimas tapo labai svarbiais įvykiais universiteto gyvenime. Be to, VGTU tapo lankstesnis, prisitaikė prie rinkos sąlygų.

AUTOMOBILIŲ VERSLO PERSPEKTYVOS. Automobilių verslas nuo seno Lietuvoje užima gana tvirtas pozicijas. Aš pats prie to prisidėjau – tapau pirmuoju Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ prezidentu. Vienu laikotarpiu buvau ir ne transportininkas. Nuo 1997 iki 2002 metų kartu su kolegomis, beje, daugiausia transportininkais, dirbau draudimo srityje – kompanijoje „Lindra“ (sutrumpintas „Linavos draudimo“ pavadinimas – red.). Nors ir šioje įmonėje mano veikla buvo susieta su transportu. Transportui tuo metu reikėjo draudimo paslaugų, o Lietuvoje tokių paslaugų nebuvo. Teko daug dirbti, mokytis, lankyti įvairius kursus, tačiau sužinojau ir daug nauja.

INOVACIJOS – VAROMOJI JĖGA. Visą gyvenimą vertinau inovacijas, net ir būdamas jaunas, pradėjęs dirbti Pakruojo, vėliau Vievio autotransporto įmonėje, galiausiai, prisidėdamas prie Aviacijos instituto kūrimo. Gilinausi, domėjausi, suburdavau žmones, kurie mane palaikydavo, ir mes sėkmingai realizuodavome idėjas. Tam panaudodavome ir mokslo žinias, ir kitas technines ga-

limybes. Įmonėje „Lietuvos geležinkeliai“ taip pat nuolat atliekami įvairiausi inovatyvūs darbai, vykdomi projektai, kurie iš dalies remiami Europos Sąjungos (ES) lėšomis. Pradėjęs dirbti bendrovėje, daug dėmesio skyrčiau keleivių vežimo struktūros kaitai. Buvo svarbu pritraukti keleivių, pagerinti kelionės komfortą, išspręsti daug įvairiausių kitų problemų. Gilinantis į visas problemas, ypač technines, technologines, dalyvaujant versle, imantis tam tikrų praktinių veiksmų, gimė daktaro disertacijos tema, skirta keleivių komforto gerinimo bei riedmenų optimizavimo sričiai. Džiaugiuosi, kad mano mokslinis darbas susijęs ir su praktika, ir su nauda.

INŽINIERIAI REIKALINGI. Konkurencija veikia visus universitetus. Ne išimtis ir VGTU. Pabendravęs su universiteto vadovybe, fakultetų vadovais, dėstytojais, galia teigti, kad artimiausią dešimtmetį universitetas tikrai turės ką veikti. Manau, kad VGTU turi išsikovojęs gerą ir stabilią vietą. Dabar svarbiausia, kad universiteto „laisvas“ plauktų teisinga kryptimi. Žinoma, tai sudėtingiausia, viskas priklausys nuo įvairiausių dalykų – kaip seksis, ar bus ką mokytis, ar užteks studentų. Verslas, kuris vystosi šiuo metu, reikalauja tokių specialistų, kuriuos ruošia universitetas. Nemanau, kad tai netikslingas darbas.

DIPLOMAS YRA VISA KO PRADŽIA. Man žmonės kažkokia nuojauta pavyksta suformuoti tokius, kokių norisi. Tokius, kurie nori ir stengiasi dirbti. Visa tai nepriklauso nuo pavardės, tautybės, kai kuriais atvejais netgi nuo profesijos. Profesija kartais labai svarbi, bet ne mažiau svarbus žmonių elgesys, atsakomybė, nuoširdumas, mokėjimas bendrauti. Per daugelį metų į „Lietuvos geležinkelius“ stengiausi pritraukti kuo daugiau jaunų žmonių. Jaunas žmogus paprastai energingas, turi gabumų ir noro, todėl jis greičiau tampa profesionalu, galinčiu padaryti daugiau klaidų, tačiau ir greičiau jas ištaisyti bei užtikrintai žygiuoti toliau. Vis dėlto šalia jaunų žmonių visuomet turi būti vienas kitas vyresnis, kuris paaiškintų, ką daryti, ko nedaryti ar kaip galima padaryti geriau. Stengiuosi suderinti įvairias žmonių savybes. Ypač vertinu žmones, kurie neapgaudinėja, nevilkina atsiradusių problemų, bet jas tuoj pat įvardija ir imasi spręsti. Žmonės, kurie meluoja, vengia spręsti iškilusias problemas, įmonėje ilgai neužsibūna. Mūsų įmonėje daug jaunų žmonių, kurie užima labai aukštas pareigas. Apskritai iš 10,5 tūkst. įmonės darbuotojų apie 3 tūkst. – iki 30 metų.

Atėjęs dirbti į „Lietuvos geležinkelius“, kaip ir anksčiau, tenėjau įmonėse, matydamas, kad jauniems, energingiems žmonėms trūksta išsilavinimo, stengdavau, kad

jie tuoj pat eitų mokytis. Skatindavau pradėti studijuoti, paskui – tęsti mokslus. Mokymuisi visuomet stengiausi skirti didžiulį dėmesį. Be to, mokytis reikia visą gyvenimą. Aš pats stengiuosi dalyvauti įvairiuose kursuose, mokymuose, domėtis, kad galėčiau kuo daugiau žinių. Vien su diplomu ir senų žinių bagažu nė vienas žmogus nieko nepasieks. Jauniems žmonėms noriu pasakyti, kad baigus universitetą manyti, kad čia jau viskas – labai blogai. Paprasta taisyklė: diplomai – fundamentinis dokumentas, kuris duoda startą, o toliau žmogus privalo ištisai mokytis.

PIRMENYBĖ – DARBUI. Daugiausia laiko, kartais netgi daugiau nei reikia, skiriu darbui. O pomėgiai keičiasi su amžiumi. Anksčiau mėgdavau sportuoti, ypač žaisti krepšinį, stalo tenisą. Esu iš Varėnos krašto, ten graži gamta, tad ir vaikystėje mėgau, ir dabar mėgstu grybauti, uogauti, leisti laiką gamtoje. Jei yra galimybė, mėgstu ir pakeliauti. 1993 metais buvome sukūrę turistinę agentūrą „Aviaturas“. Tais laikais organizuodavome keliones į užsienį. Rėmėme laidą „Moki žodį – žinai kelią“. Dovanojome keliones žaidime dalyvaujantiems mokytojams.

SĖKMINGAM VERSLUI BŪTINAS TEIGIAMAS POŽIŪRIS. Visuomet mąstydavau, ką dar galiu padaryti gero, kad pasiečiau galutinį rezultatą. Taip kildavo naujų idėjų. Pasirinkdavau realizacijos objektą, žmones, kurie padėtų įgyvendinti idėją – kartu pasiekti tą laukiamą rezultatą. Tiesiog gimsta idėja, ją patvirtini, randi bendraminčių, kurie padeda tą idėją realizuoti. Lyg ir lengva, lyg ir ne... Ar sudėtinga pritraukti bendraminčių? Iš dalies taip. Nors jei turi galimybę pasirinkti žmones, kurie gali dirbti ir įgyvendinti idėją, tokiu atveju nėra sunku. Tiesiog svarbu tuos žmones susirasti, išbandyti vienoje ar kitoje situacijoje, kad galėtum jais pasitikėti.

PAGRINDINĖ TAISYKLĖ – PADORUMAS. Pagrindinė mano taisyklė – pačiam būti padoriam, padoriai elgtis su kitais žmonėmis ir tokius žmones turėti šalia. Taip pat stengiuosi kiek įmanoma būti teisingas. Tai labai sunku, ypač vadovui, bet visose situacijose stengiuosi laikytis šios taisyklės. Priešingu atveju manęs taip pat negerbs. Jaunas žmogus mano, kad eis į priekį, viskas bus lengva, jam daug ko nereikės. Visko reikės. Žinoma, paskui kartais gailiesi, kad kažko nepadarei. Aš ir pats ne kartą gailėjausi. Jei yra galimybė, reikia mokytis, tobulėti. Žinoma, reikia turėti ir laimės, kad kažkas pirštą pridėtų, pastebėtų. Matyt, mane kažkas pastebėjo...

Nuotrauka iš asmeninio S. Dailydkos archyvo

ROBERTAS DARGIS: „JEI GALI KAŽKĄ PADARYTI, KAD VISUOMENĖ PASIKEISTŲ, ŽINOK, KAD ŽEMĖJE SAVO MISIJĄ BŪSI ATLIKĘS“

Kristina Buidovaite

„Gyvenimas panašus į kelionę jūrą, – sako R. Dargis, – o visa ko pagrindas gyvenime – kūryba.“

Studijų metais Jūs grojote tuomečio VISI pučiamųjų instrumentų orkestre „Inžinerija“. Ar tuomet teko daug koncertuoti?

Penkerius studijų metus grojau pučiamųjų instrumentų orkestre „Inžinerija“, kuriame grojo apie keturiasdešimt žmonių. Turėjome savo šokėjas, intensyviai repetavome.

Tais laikais buvo įprasta organizuoti daug švenčių. Mūsų orkestras vesdavo VISI atstovus Spalio revoliucijos metinių bei Gegužės 1-osios minėjimo demonstracijose. Taip pat kas ketverius metus vykdavo dainų šventės, kasmet šurmuliudavo miestų šventės. Visuomet grodavome Baltijos šalių studentų dainų ir šokių šventėje „Gaudeamus“. Ne mažiau įdomūs buvo pučiamųjų orkestrų konkursai, dalyvaudavome Lietuvos pučiamųjų orkestrų čempionatuose.

Dalyvavimas orkestro veikloje atimdavo daug laiko, bet buvo įdomu – repetacijos, koncertai, kelionės. Ypač daug keliaudavome po Baltijos šalis, Lietuvos miestus ir miestelius.

Ar tuomet vyko atranka į orkestrą?

Orkestre grojo tie, kurie norėjo groti. Vis dėlto tam reikėjo ir atsidavimo, ir daug laiko, tačiau viską atpirkdavo orkestrantų tarpusavio sutarimas ir šiltas bendravimas. Be to, mus nuolat lydėjo muzika.

Kasmet vykdavo studentų pirmakursių krikštynos. Man teko rašyti ne vieną scenarijų bei vesti renginius. Darbo buvo nemažai, bet man patiko.

Draugiškai bendravome su kolegomis iš Kauno politechnikos instituto (dabar – Kauno technologijos univer-

siteto – aut. past.). KPI tuomet gyvavo orkestras „Politechnika“, todėl mes keisdavomės – kartais KPI orkestro nariai atvažiuodavo pas mus į svečius po demonstracijų, kartais mes pas juos važiuodavome švęsti įvairių švenčių. Draugavome kaip techninių universitetų orkestrai.

Mano prisiminimai apie užklausinę veiklą – vieni iš šviesiausių. Žinoma, reikėjo ir daug mokytis, atlikti laboratorinius darbus, rašyti kursinius darbus, laikyti egzaminus.

Jus visą laiką lydėjo kūryba, ypač muzika, tačiau nusprendėte tapti inžinieriumi?

Baigęs mokyklą, VISI Miestų statybos fakultete pasirinkau taikomosios geodezijos studijas. Tai iš dalies egzotiška specialybė, kadangi daug keliauji, daug laiko praleidi laukuose. Panaši į geologiją, ypač mėgstamą tų, kuriems patinka keliauti. Aš irgi mėgau.

Studijos man patiko. Studijavome ir kosminę geodeziją, mokėmės, remdamiesi žvaigždėmis, nustatyti savo buvimo vietą.

Kadangi būriuojau, tai navigacija ir lokacija turi daug bendra su geodezijos mokslais. Buvimo vietos koordinatų nusistatymas, savo padėties skaičiavimas man reikalingi ir dabar.

Baigęs studijas norėjau rimto darbo, todėl nuvažiauvau į Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės statybas.

Būdamas jaunas specialistas, įsivaizdavau, kad pasirinktoje rankovės pulsime dirbti, būsiu labai reikalingas, bet susidūriau su tarybine realybe. Mane atvykusį pasodino ir liepė ramiai laukti, kol atsiras darbo. Darbo taip ir negavau, nors vyko didelės statybos, dirbo daug žmonių. Po savaitės nuėjęs pas valdybos viršininką pasakiau, kad nenoriu nieko neveikti. Jis atsakė, kad geodezijos specialistų netrūksta, bet labai trūksta statybos meistrų, kurie organizuotų statybos procesus.

Robertas Dargis – vienos didžiausių Lietuvoje nekilnojamojo turto plėtros ir statybos įmonių grupės „Eika“ įkūrėjas bei valdybos pirmininkas, bendrovės „Eika“ generalinis direktorius, kuriam neseniai patikėtas ir Lietuvos pramoninkų konfederacijos vairas, su nostalgija prisimena studijų tuomečiame VISI metus. Ypač dalyvavimą pučiamųjų instrumentų orkestro „Inžinerija“ veikloje.

Kitąmet sueis trisdešimt metų, kai R. Dargis užvėrė universiteto duris. Pasidomėjus, ar norisi vėl visiems studijų draugams susiburti, pasidalyti prisiminimais, VGTU absolventas ir buvęs grupės seniūnas neabejoja – susitikimas tikrai įvyks.

Aš negalėjau tuo metu lygintis su baigusiais statybos inžineriją, nes mes nesimokėme skaičiuoti konstrukcijų, nesimokėme teorinės mechanikos, su statybų technologija buvome tik susipažinę. Tačiau žinodamas statybos procesų principus mokiausi pats. Ir jau po savaitės pradėjau dirbti statybos inžinieriumi. Daugiau į geodeziją nesugrįžau.

Dirbau statybos meistru, vėliau tapau statybos darbų vykdytoju. Po trejų su puse metų grįžau į Vilnių. Pradėjau dirbti darbų vykdytoju I monolitinės statybos valdyboje, po pusmečio tapau aikštelės viršininku, dar po metų – gamybos, komercijos direktoriumi.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, dirbau generalinio direktoriaus pavaduotoju gamybai eksperimentiniame projektavimo ir statybų susivienijime „Monolitas“.

1993 metais įkūriau privačią kompaniją „Eika“, kuri teikė statybos paslaugas. Vėliau atidarėme statybinių medžiagų parduotuvę. Žinodamas statybos organizacinius procesus, ėmiau svarstyti, ką būtų galima daryti naujo, kokius naujus produktus kurti. Mūsų atrasta sritis, kuri Lietuvoje tuo metu buvo dar mažai žinoma, – nekilnojamojo turto (NT) projektų plėtra. Nuo 1995 metų

vieni pirmųjų Lietuvoje pradėjome vystyti NT projektus. Ne tik statėme, bet ir ieškojome vietos statyti, projektavome pastatus, pardavinėjome juos. Tai darome iki šiol. Galiu pasidžiaugti, kad Lietuvoje esame NT plėtros pradininkai. Įvertinimą, pripažinimą įgijome ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Jau penktą kartą tarptautinis kapitalo ir finansų rinkų leidinys „Euromoney“ mus pripažino geriausią NT plėtros bei gyvenamojo būsto plėtros įmone Lietuvoje. Tokią nuomonę išsakė mūsų kolegos finansininkai, NT brokeriai, statybininkai, investuotojai. Šis pripažinimas rodo, kad mūsų kompanija patikima ir ilgalaikė. Mes kuriame tai, kas tenkina žmonių poreikius ir lūkesčius, tai, ką jie perka. Turime kelis tūkstančius klientų, kurie daugiau kaip dešimt metų gyvena mūsų pastatytuose namuose.

Atrodo, Jūsų profesinio gyvenimo kelias nebuvo tiesus, tačiau gerai apgalvotas. Jūs dirbote meistru, buvote atsakingas už tam tikrus procesus, įgijęs patirties užėmėte vis svarbesnes pareigas... Vis dėlto nesuklysiu pasakiusi, kad profesinio kelio pradžia – statybų aikštelėje? Ten Jūs ir mokėtės?

Jeigu universiteto paruoštas specialistas siaurai tai-kytų savo žinias ir kartotų tai, ką išmokęs, turbūt nieko gera nesukurtų. Universitete žmogus išmoksta mokytis ir pasirinkti žinias, kurios jam reikalingos. Išmoksta dirbti su savimi, kad galėtų tas žinias kryptingai ir kūrybiškai taikyti.

Mano gamybinė patirtis įrodė, kad svarbiausia – ba-zinių dalykų ir proceso išmanymas. Žinoma, aš daug mokiausi, man visada trūko technologinių žinių, esu perskaitęs ne vieną ir ne dešimt knygų, kaip vyksta sta-tybos procesai. Pradedant nuo paprasčiausių dalykų – kaip įrengiami pamatai, hidroizoliacija ir pan. Nors pats to nedariau, bet turėjau išmanyti procesą.

Aš visko išmokau kiekvieną dieną sunkiai dirbda-mas. Ir nors negaliu projektuoti statybinių konstrukcijų, žinau, kaip tai daroma, kas tai atlieka profesionaliai, ką galiu samdyti.

Kalbant apie žmogaus saviraišką, aukščiausio lygio vadovams technologinės žinios nėra labai reikalingos. Daug svarbesni organizaciniai dalykai, rinkos išmanymas, rinkodaros žinios, kurių studijų metais negavome. Vis dėlto gyvenimas parodė, kad tarpdisciplininės žinios nepaprastai svarbios. Kuo svarbesnes pareigas užimi, tuo daugiau privalai žinoti. Nė vienas universitetas ne-sugebės tavęs paruošti tinkamu vadovu. Čia dar reikia ir asmeninių savybių – noro nuolat tobulėti, siekti žinių.

Norint sukurti gerą produktą, neužtenka laikrašty-je perskaityti, kas yra perkama. Reikia žiūrėti į priekį, numatyti, kaip žmonės elgsis po penkerių ar dešimties metų. Projektas „Santariškių namai“ ne kartą buvo iš-rinktas geriausiu gyvenamosios statybos projektu. Įdo-miausia, kad mes žemės sklypą nusipirkome 2002 metais, o statyti pradėjome praėjus trejiems metams. Pirmiausia man kilo idėja, kaip turėtų atrodyti gyvena-masis rajonas, kuriame būtų gera gyventi. Tada pradė-jau važinėti po užsienio šalis, kad pasisemčiau minčių, kaip ten realizuojami panašūs projektai. Dvejus metus plėtojau idėją. Tuomet pradėjome projektuoti.

Kad prasidėtų statybos, reikia milžiniškų investicijų: pirkti sklypus, projektuoti, tiesti inžinerines komunika-cijas, kelius, statyti namus ir tik tada gali patikrinti, ar tuos namus perka ir ar idėja pasiteisino. Tam reikia ir labai daug kūrybos. Taip pat dirbti su skirtingais žmo-nėmis: miesto administracija, infrastruktūros kompani-jomis, architektais.

Mūsų įmonių grupė šiandien projektuoja namus, kuriuos statysime 2014–2015 metais. Reikia iš anksto nuspėti būsimas ekonomines rizikas. Ar bankai suteiks paskolų, ar bus žmonių, kurie pirsks mūsų pastatytus namus... Šiandien labai daug nežinomųjų. Ir rizikos. Ži-noma, kai sukaupi ilgametę patirtį, žinai, kaip gali būti,

atitinkamai įvertini visas rizikas. Tai yra įdomu. Aš ir dabar manau, kad universitetas galėtų skirti daugiau dėmesio specialybėms, susijusioms su nekilnojamuoju turtu. Norint tapti geru NT projektų plėtotaju, reikia ar-chitektūrinių, urbanistinių, inžinerinių žinių. Pavyzdžiui, miesto inžinerija nėra vien kabeliai, vamzdynai, tai ir susisiekimas, socialinė infrastruktūra ir t. t.

Jei nori pastatą ar kvartalą jausti jį į jau egzistuojan-čio miesto audinį, reikia labai daug išmanyti. Svarbus ir kitas dalykas – glaudus universiteto ir verslo įmonių bendradarbiavimas. Kuo daugiau absolventų nepersi-kvalifikavę galės rasti darbą, tuo universiteto vardas bus geresnis.

Turbūt nesuklysiu pasakiusi, kad kūryba – varomoji verslo jėga?

Aš manau, kad tai vienas pagrindinių dalykų žmo-gaus gyvenime. Jei tėvai tau padeda išugdyti kūrybišku-mą, nesvarbu, su kokiomis problemomis gyvenime susi-dursi, tu visada rasi sprendimus. Kūrybiškumas dažnai pamiršamas darželiuose ar mokyklose, nors šiuo metu vis daugiau kalbama, kaip svarbu tai ugdyti.

Mes išauklėti tarybiniais laikais. Buvome surikiuoti į spaliukus, pionierius, komjaunuolius – bet koks kū-rybiškumas buvo baudžiamas. Tu turi tik vykdyti, o ne galvoti apie tai, ką vykdai. Atgavus nepriklausomybę, viskas pasikeitė – svarbiausia tapo, ką tu sukuri, o ne tai, ką vykdai.

Kūrybingi žmonės traukia visą valstybę. Ne tie, kurie gerai vykdo. Nors ir tokių žmonių, gerai atliekančių savo pareigą, be abejo, reikia.

Žvelgiant į perspektyvą, anuomet reikėjo daug drą-sos pradėti verslą?

Žinoma, reikėjo, bet taip susiklostė aplinkybės. Yra manančių, kad verslą pradėjau turėdamas aiškią idėją, tiesiog laukiau tinkamo laiko jai realizuoti. Iš tiesų tokios idėjos turėti negalėjau. Tarybiniais laikais apie verslą net kalbos nebuvo, jei tik pradedi verslą – tuoj pat gresia kalėjimas. Tuo metu galėjai būti geras inžinierius, geras tarybinės įmonės vadovas, kuris galėjo veikti apibrėžtoje erdvėje.

Dirbau rimtos įmonės vadovu, tačiau vieną dieną atsidūriau gatvėje. Negalėjau nieko nedaryti, turėjau pasirūpinti žmona ir dviem vaikais. Pradėjau svarstyti, ką galiu daryti? Ogi tai, ką geriausiai mokėjau – teikti statybos paslaugą. Pirmiausia nusprendžiau, kad savo darbą turiu daryti geriau nei kiti, tuomet darbo netrūks. Toliau svarsčiau, ką aš dar galiu daryti, kurti.

Būdavo užsakovas, paprastai, kooperatyvas, nori pasistatyti namą. Skolinasi iš banko, moka pinigus mums už atliktus statybos darbus. Vieną dieną supratau, kad jei aš pats pastatysiu ir parduosiu namą, uždirbsiu daugiau.

Taip pradėjau vystyti NT projektus. Išbandėme visokių variantų – prekiavome net statybinėmis medžiagomis. Galiausiai susitelkėme į tai, kas geriausiai sekėsi. Svarbiausia nebijoti pokyčių, ieškoti, nebijoti nugriūti. Vienas iš svarbiausių patarimų jauniems žmonėms – nugriuvus svarbiausia atsikelti. O gyvenime viską reikia išbandyti. Kad tau šimtu procentų pasiseks – tikimybė be galo maža. Bet kad pasiseks, jei tu nuosekliai dirbsi, – tikimybė labai didelė.

Šiandien neretas jaunas žmogus nori greitai ir daug uždirbti. Jūs esate ne kartą sakę, kad žmogų prisimena ne pagal tai, kiek jis pinigų uždirbo, o pagal tai, ką gero yra padaręs.

Noras greitai ir daug uždirbti – pražūtinga filosofija. Vadovaudamiesi ja, žmonės nesukuria nieko gera. Kitas dalykas, kurį pastebėjau, bendraudamas su studentais, jie nustemba ir prieštarauja mano minčiai, kad žmogus niekada nieko gero nesukurs, jei vaikysis pinigų. Aš visada pabrėžiu, kad pinigai mano atveju visada ateidavo iš paskos, jei sukurdavau ką nors gera, kas žmonėms naudinga, reikalinga, ką jie pirkdavo – aš iš to uždirdavau. Jei tik pradėdi galvoti, kaip kuo daugiau pasipelnyti, nieko nesukuri, mąstai tik apie pinigus. Tada tau gresia bankrotas. Tokia ta praktika.

Matyt, Jūsų minėtą pražūtingą filosofiją galėtų pakeisti glaudesnis verslo ir aukštųjų mokyklų bendradarbiavimas?

Mes be mokslo, be abejo, nieko gera nesukursime. Kita vertus, galima pasakyti, kad turbūt dar per gerai gyvename, jog nėra aktyvaus ir konstruktyvaus dialogo tarp aukštųjų mokyklų ir verslo atstovų. Vis dėlto manau, kad neišvengiamai eisime tuo keliu. Tam pirmiausia reikia verslo ir aukštųjų mokyklų noro kalbėtis. Negalima atsukus pakaušį ir vienas su kitu nesikalbant deklaratyviai sakyti, kad trūksta bendradarbiavimo. Reikia norėti tą daryti.

Vienas iš galimų tokio bendradarbiavimo pavyzdžių – energijos taupymas. Turime daug galimybių taupyti energiją. Čia galėtume daug ką pasiekti kartu su mokslininkais, taikydami jau sukurtas technologijas. Svarbiausia atsisukti veidais vieniems į kitus. Be bendrų tezių nesame labai daug ko nuveikę.

Vadinasi, verslas yra nusiteikęs ne tik kalbėtis, bet ir veikti?

Be abejonės. Aš negaliu atsakyti už visą verslą, bet tie, kurie mato ateities perspektyvas, tikrai nusiteikę. Šiandien ES skiriamos lėšos inovacijoms yra ta sritis, kur kartu su universitetais galėtume sėkmingai dirbti.

Jūsų pats aktyviai veikiate versle ir visuomeniniame gyvenime. Ar iš tiesų mes kiekvienas galime kažką padaryti visuomenės labui? Ar Jums pačiam kartais nenusvyrą rankos?

Mano senelis ir tėvas buvo labai aktyvūs, todėl dabar pats skiriu savo laiką visuomeninei veiklai, nes žinau, kad visuomenei tai reikalinga. Mes negalime žiūrėti į valstybę tik tikėdamiesi, kaip daugiau iš jos ko gauti.

Viena iš mūsų bėdų – neformuojame svarbaus ir visose valstybėse pagrindinio aristokratiškojo elito sluoksnio. Jį sudaro tie žmonės, kurių pagrindinis darbas yra tarnauti savo valstybei ir visuomenei. Geriausias pavyzdys – Didžioji Britanija. Čia egzistuoja verslo, kultūros aristokratija fundamentaliąja prasme. Tie žmonės supranta, kad tai, ką daro, ugdo visuomenę. Nors niekada nebus taip, kad visa visuomenė atliekamą darbą vienuo- dai supras ir įvertins. Norime ar ne, A. Maslou poreikių piramidė egzistuoja. Visuomet bus žmonių, kuriems užteks duonos kąsnio ar butelio degtinės, ir jie jaus palaimą. Bus ir tokių, kurie suvoks, jog valstybė gali funkcionuoti tik turėdama visus visuomenės sluoksnius.

Ugdydami aristokratiškojo elito sluoksnį, stipriname valstybę. Aš matau, kad visuomeninis darbas turi didelę prasmę. Jis skirtas ne savo asmeninėms ambicijoms tenkinti, bet kad visuomenė taptų labiau išsilavinusi, plačiau matytų, būtų kūrybiškesnė. Buriuotojų bendruomenė yra vienas iš pavyzdžių. Čia mes diskutuojame apie buriuotojų etiką, savo problemas, ką mes galime padaryti. Kai matai, kad kažką pakeisti lengviau bendruomenėje, o ne pavieniui, matai ir prasmę. Kuo daugiau tokių žmonių, tuo bus stipresnė valstybė. Gaila tik, kad neretas žmogus pradeda klausti baisoko klausimo – kokia man nauda iš visuomeninės veiklos? Galiu atsakyti – aš neturiu jokios naudos. Bet jei manau, kad mano pradėti darbai, diskusijos, inicijuoti įstatymai sistemškai padės valstybei geriau gyventi – aš matau prasmę.

Verslininkai yra girdimi, jų nuomonė vertinama?

Ne visada. Bet jeigu mes daug kalbėsime, siūlysime sprendimus, neišvengiamai į mūsų nuomonę turės būti atsižvelgta.

O kada Jūsų gyvenime atsirado buriavimas?

Pirmą kartą buriuoti pabandžiau 1982 metais. Nuo to laiko, turėdamas galimybę, buriuodavau. Aktyviau buriuoti pradėjau 1994 metais, kai pradėjau privačią veiklą, užsidirbau pinigų. Nusipirkau mažą, padėvėtą jachtą, tuomet buriavau su visa šeima. Tai labai geras užsiėmimas, kuomet geriausiai ugdomos žmogiškosios savybės, kurių gyvenime labiausiai reikia. Pirmiausia laive tu turi pasitikėti savimi. Kai esi jūroje, niekam nepaskambinsi ir niekas pas tave neatvažiuos.

Turi pasitikėti komanda. Turi žinoti, ką komanda geba daryti, tai – kolektyvinio darbo ugdymo vieta. Stichijų – vėjo, vandens – nugalėjimas yra gera satisfakcija žmogui. Žinojimas, kur tu plauki, kaip ir žinojimas, kur tu eini gyvenime, irgi labai svarbus. Žinojimas, kaip elgsiesi, jei tau bus nepalanku plaukti, atsarginiai uostai, gebėjimas pabėgti nuo audrų, be abejo, irgi labai svarbu. Gyvenime tas pats. Buriuodamas koncentruotai gauni visa tai, ką sutinki, pažįsti ir matai gyvenime. Aš manau, kad buriuodamas žmogus iš esmės išsiugdo tikrąjį charakterį. Pasitikiu buriuotojais, nes žinau, kaip jie elgiasi įvairiose situacijose.

O ar gyvenime ir versle Jūs pasitikite savo intuicija?

Intuicija pasitikiu. Dažnai pirminius indikatyvus dalykus apgalvoju intuityviai, bet visi mūsų sprendimai yra apskaičiuoti.

Ar labai svarbu jaunam žmogui gyvenime žinoti, kur jis nori eiti? Ar svarbiau nuolat ieškoti, kol rasi savąją vietą?

Vienas iš sunkiausių klausimų žmogui, ypač jaunam, kokia ta gyvenimo vizija.

Mokykloje norėjau būti ir gydytoju, ir muzikantu, ir režisieriumi. Svarbiausia, rasti laiko ir savęs paklausti, koks tikrasis mano kelias. Dažnai žmogus bėga nuo šio klausimo ir vengia sau jį užduoti. Kaip tu įsivaizduoji save po penkerių metų? Dažnas sakys: „Nesusimąčiau.“ O kodėl tu gyveni šioje Žemėje, koks tavo tikslas? Pavalgyti, pakeliauti, nusipirkti geresnį automobilį? Jei savęs to nepaklausai, gyvenimas praeis, o tu nieko taip ir nenuveiksi...

Kita vertus, didžiausias žmogaus tikslas – tarnauti visuomenei. Jei gali kažką padaryti, kad visuomenė pasikeistų, žinok, kad Žemėje savo misiją būsi atlikęs.

Šiuo metu egzistuoja didžiulis susvetimėjimas tarp tėvų ir vaikų, jau nekalbant apie valstybę. Mes valstybės kurti dar nepradėjome. Visi tebesiblaškome, ieškome savo kelių.

Kada pradėsime ją kurti? Kai susitvarkysime savo laiptines ir suprasime, kad jos yra mūsų visų, todėl turi būti gražios, tvarkingos, jose turi žydėti gėlės. Tik tuomet pasakyčiau – einame iš laiptinės kurti valstybės!

Nuotraukos iš asmeninio R. Dargio archyvo

MOKSLINIAI TYRIMAI LENKIA LAIKĄ

Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų katedros vedėjas prof. dr. Juozas Valivonis nesustodamas gali pasakoti apie Statybinių konstrukcijų laboratorijoje esančius įrenginius, studentų ir doktorantų atliekamus bandymus.

Mūsų pokalbio metu laboratorijoje taip pat verda gyvenimas. Kiek kitoks, matuojamas megapaskaliais, vertinamas atliktais tyrimais ir jų rezultatais, todėl ne mokslininko akiai sunkiai įžiūrimas ir įvertinamas.

Kristina Buidovaitė

LABORATORIJA ATJAUNĖJO

Profesorius, vedžiodamas po Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų katedros laboratoriją, turinčią retą statybinių konstrukcijų bandymų įrangą, pirmiausia skuba parodyti unikalų universalų 2 000 kN galios įvairių pastatų konstrukcijų bandymų standą. Jis skirtas gelžbetoninių natūralaus dydžio konstrukcijų ir jų modelių eksperimentiniams tyrimams, apkraunant statinę arba daugiakiele dinamine apkrovomis. Šiuo 15 metrų įrenginiu galima imituoti net žemės drebėjimus. Tai vienintelis tokių galimybių bandymų įrenginys visose Baltijos šalyse. Juo, atlikdami eksperimentinius tyrimus, naudojasi būsimieji aukštos kvalifikacijos specialistai.

Praėjusiais metais įsigytas ir bandinių gamybos stendas. „Šis stendas palengvino mūsų darbą, nes dabar galime pasigaminti beveik bet kokios formos bandinių, be kurių joks bandymas nebūtų įmanomas“, – įrenginio privalumus vardijo prof. dr. J. Valivonis.

Modernizuojant Statybinių konstrukcijų laboratoriją įsigyta ir betonmaišė bei šaldymo kamera, kuri naudojama šalčio įtakai gelžbetoninėms konstrukcijoms įvertinti. Dar viena panaši kamera skirta mažesniems bandiniams – betono kubams ir cilindrų šaldyti. Čia, pasak prof. dr. J. Valivonio, galima patikrinti, pavyzdžiui, betono, akmens ar granito trinkelės atsparumą šalčiui.

Šiuo metu Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų katedros laboratorija ir jos mokslo laboratorijos yra mokslo ir technologijų parko „Saulėtekio slėnis“ Civilinės inžinerijos mokslo centro dalis.

Ar išsiplėtė mokslininkų darbo galimybės, įsigijus naujų įrenginių? „Žinoma, nes mes galime pasidaryti įvairiausių dydžių ir formų bandinių“, – pabrėžė profesorius.

SENA ĮRANGA NEDŪLA

Laboratorijoje, prieš atsirandant moderniausiai įrangai, naudota vadinamoji laboratorinė centrifuga. Ir dabar ji skirta ne tik studentams susipažinti – šis įrenginys iki šiol nepakeičiamas gaminant apvalias gelžbetonio konstrukcijas. Laboratorinė centrifuga, pasak prof. dr. J. Valivonio, ypač praverčia, kai reikia tyrinėti centrifuguotus gelžbetonio elementus.

Nors laboratoriją išaugino garsūs profesoriai, šiandien jos gyvybė – čia dirbantys magistras, doktorantai, rečiau – bakalaurai. Jie atlieka eksperimentinius tyrimus, mat dalį jų mokslinio darbo sudaro eksperimentai, dalį – teorija. Tiesa, pripažįsta profesorius, doktorantų trūksta. Katedroje – trys doktorantai. Kartu dirba Metalinių ir medinių konstrukcijų ir Tiltų ir specialiųjų statinių katedrų doktorantai. „Buvo laikas, kai laboratorijoje

dirbo 12 meistrų ir laborantų. Vis dėlto nuo pat laboratorijos įkūrimo visa jos veikla yra ant doktorantų pečių – jie nori kurti, bandyti, – mano profesorius. – Bandymų principas nesikeičia, bet keičiasi ir tobulėja įranga. Šiuo metu turime naują, unikalią.“

VERSLAS IR MOKSLAS IŠVIEN

Glaudesnė verslo ir universiteto partnerystė – tiesiausias kelias, norint konkuruoti ir prisitaikyti prie kintančios rinkos sąlygų. Gamybininkai, suinteresuoti moksliniais tyrimais, gali kreiptis į laboratorijos mokslininkus. Šiuo metu kaip tik tiriamos daugiaaukščiams pastatams skirtos tuštumėtos monolitinės gelžbetoninės perdangos. Šis darbas vykdomas kartu su AB „Panevėžio statybos trestas“. Vis dėlto, pasak profesoriaus, prasidėjus ekonominei krizei ir gamybininkai taupo – jų inicijuotų mokslinių tyrimų stipriai sumažėjo.

Ši Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų laboratorija skirta daugiau moksliniams tyrimams, tačiau yra naudojama ir gaminių sertifikavimui. Prieš kelerius metus buvo daug dirbama su statybos verslo įmonėmis „Betonika“, „Markučiai“, „Vilniaus gelžbetoninių konstrukcijų gamykla Nr. 3“. Laboratorijos darbuotojai jiems paruošė gaminių katalogus, skaičiavimo programas, atliko plokščių, sijų bandymus. Pastaruoju metu ryšiai su šiomis

įmonėmis yra palaikomi, tačiau, profesoriaus teigimu, norėtųsi, kad jie būtų glaudesni.

SAVADARBAI NE PRASTESNI

Moksliniams tyrimams ne mažiau svarbūs nauji tempimai, gniuždymui, lenkimui skirti presai. Visi šie nauji presai yra kompiuterizuoti. Vienas iš šių presų yra skirtas dinaminio, statinio poveikio plieno, armatūros, anglių pluošto ir kitų medžiagų tempimo bandymams. Jis, pasak profesoriaus, unikalus tuo, kad atliekant statinius arba dinaminius bandymus bandinio temperatūrą galima padidinti iki 1 200 laipsnių. Tuomet, padedant specialioms matavimo jutikliams, gali būti matuojamos bandomos medžiagos. Deformacijų ir poslinkių matavimams yra įsigyta speciali kompiuterizuota matavimo įranga. Ji užfiksuoja matavimo duomenis iš karto perduoda kompiuteriui, todėl galutiniai eksperimentinių tyrimų rezultatai sužinomi po pusvalandžio ar valandos.

Rezultatai, dirbant rankinėmis bandymo mašinomis ir automatizuotomis, prof. dr. J. Valivonio nuomone, skiriasi: „Anksčiau rėmėmės paprasta deformacijų registravimo sistema. Ji buvo patikima, tik, pavyzdžiui, tuo momentu, kai irsta medžiaga, duomenų nuskaityti neįmanoma, nes viskas vyksta labai greitai, o rankiniu būdu negali to užfiksuoti. Nors mokslininkai, kurie dirba

laboratorijoje, išlavinę ranką...“ Vis dėlto automatizavus sistemą, pripažįsta profesorius, tapo lengviau – nereikia nei skaičiuotuvo, nei logaritminės liniuotės – pakanka kompiuterio programos.

Laboratorija gali pasigirti ir unikaliais savadarbiais ilgalaikiais konstrukcijų bandymo presais. Tokius, pasak prof. dr. J. Valivonio, mažai kas turi. Netgi vakariečiai. Ilgalaikiams konstrukcijų tyrimams laboratorijoje įrengtos specialios klimatinės kameros. Jose automatiškai yra palaikoma pastovi aplinkos temperatūra ir drėgmė. Šiose kamerose yra speciali įranga, leidžianti atlikti ilgalaikius tiek gniuždomų, tiek lenkiamų statybinių konstrukcijų tyrimus.

Vienoje klimatinėje patalpoje yra presas, skirtas statybinių konstrukcijų medžiagų tyrimams. Atliekant bandymus čia palaikoma pastovi temperatūra ir drėgmė, kas ypač svarbu bandant, pavyzdžiui, mūro skiedinį, medieną. „Pastovi temperatūra yra svarbi sąlyga, nes jei nesilaikai standartų, duomenys ne visai patikimi“, – akcentavo profesorius. Taip pat laboratorija turi lazerinį matuoklį, kuriuo gali būti matuojamos konstrukcijų deformacijos keliolikos metrų atstumu.

NORMOS REMIASI TYRIMAIŠ

VGTV Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų bei Metalinių ir medinių konstrukcijų katedrose dienos šviesą iš-

vydo statybinių konstrukcijų projektavimo nacionalinės normos – „Statybos techniniai reglamentai“. Jomis pasitaruotu metu naudojasi visi šalies projektuotojai. „Kad kažką darytum, reikia turėti pagrįstus duomenis. Kol diskutuoti, viskas atrodo paprasta, tačiau kai pradedi rašyti ir turi pasirašyti dokumentą, kuriuo remsis projektuotojai, apima dvejonės, – sakė mokslininkas. – Kad dvejonės būtų išsklaidytos, mūsų laboratorijose atliekami moksliniai tyrimai. Tai leidžia patvirtinti arba paneigti teorines hipotezes.“

Šiuo metu Lietuvoje galioja Statybos techniniai reglamentai, tačiau, tikimasi, greitu metu įsigalios Europos Sąjungos statinių ir pastatų projektavimo normos – euronormos, prie kurių pritaikymo Lietuvos sąlygoms prisideda ir Gelžbetoninių ir mūrinių konstrukcijų katedros darbuotojai. Didelį darbą čia atliko katedros darbuotojai – prof. habil. dr. Gediminas Marčiukaitis, doc. dr. Bronius Jonaitis ir prof. dr. Juozas Valivonis, kurie parengė pagrindinių euronormų nacionalinio pritaikymo dokumentus ir euronormų praktinį vadovą „Apkrovų ir poveikių skaičiavimo pagal darniuosius Europos standartus, perimtus Lietuvos standartais, praktinis naudojimo vadovas“.

Beveik visi šios katedros mokslininkai turi ekspertų atestatus, tad dažnai dalyvauja atliekant statinių ekspertizes.

Ar mokslininkams lieka laiko rašyti straipsnius? Pasak prof. dr. J. Valivonio, tam laiko lieka mažai.

Ir doktorantai, aukštos kvalifikacijos specialistai, turi projektavimo, ekspertizų atestatus, todėl dirba papildomai. Profesorius neabejoja: „Jei būtų įmanoma, doktorantai dirbtų tik mokslinį darbą, atliktų bandymus, rašytų straipsnius, tačiau, trūkstant pajamų, negali atsidėti vien mokslui. Vis dėlto tai geriau, nei kasti griovius ar plauti indus. Auga specialistų kvalifikacijos lygis. Nors mokslas turbūt nukenčia.“

Mokslininko duona – moksliniai tyrimai. Jų laboratorijoje vykdoma pačių įvairiausių. Juolab, pasak profesoriaus, visos medžiagos – gelžbetonis, mūras, medis ir plienas – susijusios. Laboratorijoje atliekami mūro ir mūro konstrukcijų tyrimai (gniuždymo, lenkimo), kuriems naudojamos keraminės, silikatinės plytos bei šiuo metu populiarūs silikatiniai blokėliai. Nors mūras seniai naudojama statybinė medžiaga, ji, prof. dr. J. Valivonio nuomone, problemiška, todėl dar ilgai nebus visiškai iš-tirta.

Tyrinėjamas ir gelžbetonis, kuris naudojamas su betonu ir įvairiomis polimerinėmis medžiagomis. Net dvi doktorantų disertacijos skirtos anglies pluoštui – būtent anglies pluošto panaudojimui gelžbetonines konstrukcijas stiprinti. „Anglies pluošto stiprio diapazonas gana didelis, jis gali būti 4–5 kartus stipresnis nei pats stipriausias plienas“, – paaiškino prof. dr. J. Valivonis.

Taigi, mokslinių tyrimų ateitis gali būti atiduota polimerinėms medžiagoms. Tad ir šiuo metu aktyviai ty-

rinėjamas polimerinių medžiagų taikymas, gaminant ir stiprinant gelžbetonines konstrukcijas. „Dabar iš anglies pluoštu sutvirtintų plastiko kompozitų gaminami lėktuvai, sklandytuvai, sportiniai automobiliai. Panašu, kad ateityje ši medžiaga bus plačiai taikoma ir statybose“, – mano profesorius.

Lietuvoje anglies pluoštas naudojamas seniai. „Laboratorijoje pirmuosius anglies pluošto tyrimus atlikome dar 1991-aisiais“, – sakė prof. dr. J. Valivonis. Tuomet anglies pluoštas buvo pradėtas naudoti visame pasaulyje. Lietuvoje jį gamino Lietuvos tekstilės institutas (šiuo metu Fizinių ir technologijos mokslų centro Tekstilės institutas – red.). Anglies pluoštas buvo naudojamas Prienų sklandytuvų gamykloje (dabar AB „Sportinė aviacija“ – red.). Ne naujiena ir fibrobetonas arba nemetalinė armatūra. Laboratorijoje bandomi fibrobetono perdangų fragmentai.

Kaip alternatyva tradicinei plieno armatūrai naudojami stiklo, bazalto, aramido pluoštai – jie maišomi su dervomis ir iš jų gaminami armatūros strypai. Plieninio armatūros strypo apkrova – apie 2 000 megapaskalių, anglies pluošto – 8 000 megapaskalių. „Tik, deja, anglies pluoštas brangus. Kol kas naudojamas aviacijoje, kosmonautikoje. Bet ateis laikas, kai plienas armavimui nebebus naudojimas“, – neabejoja profesorius. Lietuvoje prieš ketverius metus ketinta atidaryti anglies pluošto gamyklą, tiesa, ši idėja taip ir liko gulėti stalčiuje...

„Klausiate, ar Lietuvos istorinių parkų paveldas toks reikšmingas, kad už jo išsaugojimą reikia kovoti? – retoriškai klausia VGTU profesorius emeritas Konstantinas Jakovlevas-Mateckis. – Nėra paprasčiausiai reikšmingas. Jis turi neįkainojamą vertę. Ypač šiandieniam, viską niveliuojančiame globalizacijos amžiuje. Ir Lietuvoje galėtumėme sukurti parkų žiedą, kuris būtų ne mažiau įdomus nei Prancūzijos Luaros slėnio parkų grandinė.“

Lietuvoje iš naujo atgimsta dvarų architektūra, buvusios jų pramogos ir kultūra. Gyvename ne tik dvarų, bet ir istorinių parkų bei sodų šalyje. Lietuvoje iki šandien išliko apie 600 dvarų sodybų, identifikuota apie 300 dvarų parkų. Tačiau jų priežiūra ir atkūrimas yra nepatenkinami. „Net LR valstybinė kultūros paveldo komisija prieš porą metų konstatavo, kad šalyje nuo 1990 m. iki 2010 m. neatkurtas nė vienas istorinis želdynas. Tiesa, dabar restauruojami devyni parkai, kuriuose atkuriamos sunaikintos jų dalys. Bet tai tik lašas jūroje, nes didžioji dalis mūsų istorinių parkų nyksta, praranda savo vertę, autentiškumą ir vientisumą“, – teigia prof. Konstantinas Jakovlevas-Mateckis.

Lietuviai, kaip tikri pagonių ir žemdirbių palikuonys, taip (n)oriai sodina medį, gėlę, vaismedį savo namuose, nuo pavasario iki rudenio kiemuose nenustoja dirbti žolijaplovės, o šeimininkės, lyg nuskendusios į švenčiausią meditaciją, grožisi savo augintomis žydinčiomis gėlėmis... Šalia išpuoselėtų sodybų turime ir daug senųjų,

SENUJŲ PARKŲ DVASIOS BEIEŠKANT

autentiškų istorinių parkų. Juose dažnai, kovodami su piktžolėmis, dar vegetuoja reti, prieš daugelį metų iš visų pasaulio šalių atvežti augalai. Šalies parkuose vis dar auga apie 350 rūšių ir dekoratyvinių formų augalai. Iš kur šis paradoksas? „Matyt, mums nebūdingas kolektyviškumo jausmas, nuo seniausių laikų esame įpratę turėti savo. O privatizacija šiuo atveju nepateisino visų savo lūkesčių, nes nebuvo sukurta parkų išsaugojimo, finansavimo ir griežta renovacijos kontrolės sistema“, – sako profesorius.

KODĖL ŠV. ONOS BAŽNYČIAI NETINKA ROMĖNIŠKA KOLONA. Šiandien visuomenė jau mokosi vertinti, saugoti ir atkurti senųjų Lietuvos pastatų paveldą. Rečiau kyla minčių griauti, tobulinti, modernizuoti baroko, klasicizmo, moderno ir kitų stilių pastatus, jų interjerus. Bet kraštovaizdžio architektūros paveldo objektai, ypač istoriniai parkai, dažnai netinkamai prižiūrimi, neteislingai perprojektuojami, kaip tik dėl to dar daugiau žalojami ar net sunaikinami. Mums nebekyla minčių prie Vilniaus Šv. Onos bažnyčios prilipdyti baltą romėnišką koloną, graikišką Afroditės skulptūrą ar auksu tviskantį cerkvės kupolą... Tačiau parkai ir jų želdiniai, jų planinės erdvinės kompozicijos vis dar sulaukia neprityrusios rankos... Praradę buvusį vientisumą, istoriniai parkai neatpažįstamai kinta, nyksta ir galiausiai pavirsta sulaukėjusios gamtos ar komercijos brūzgynais.

Visuomenę jaudina privatizuotų Lietuvos dvarų sodybų ir senųjų dvarų parkų likimas. Šiuo metu privačiose rankose atsidūrė apie trečdalis senųjų šalies parkų. Prisimenu tą laiką, kai privatizuojant buvo tikima, kad tai reali galimybė išsaugoti šiuos svarbius kultūros paveldo objektus. Atsirado nemažai norinčių tapti naujaisiais dvarininkais, bet ėmę pirkti dvarus, parkus, turbūt nepagalvojo, kad juos teks prižiūrėti ar net atkurti ir kad tai kainuoja kartais net daugiau nei pastatų rekonstrukcija. Štai Palangos 101,30 hektarų parką prižiūri 38 darbuotojai, kuriems išlaikyti ir pačiam parkui prižiūrėti miesto savivaldybė skiria apie 670 tūkst. litų per metus. Tai dideli pinigai ir tik todėl šis parkas puikiai atrodo, sulaukia tiek lankytojų.

Dažnai nutinka taip, kad privatizavus kultūros paveldo objektą šis visiškai apleidžiamas, netgi nuniokojamas. Konkretus tokio aplaidumo pavyzdys – Jurbarko rajone privatizuota Belvederio dvaro sodyba. Žinau atvejų, kai naujasis parko savininkas neblogai sutvarko tik reprezentacinę dvaro rūmų parko dalį, o už rūmų esantis parkas paliekamas likimo valiai.

Tai rodo, kad valstybė, privatizuodama kultūros paveldo objektus, turi ir po šio proceso nuolat kontroliuoti, kaip privatizuoti objektai saugomi, tvarkomi ir naudo-

jami. Aptikus pažeidimų – bausti savininkus ir priversti apmokėti padarytus nuostolius, ištaisyti padėtį ar perimti iš savininkų šiuos objektus įstatymų numatyta tvarka visuomenės reikmėms.

Yra daugybė atvejų, kai parkai buvo privatizuojami dalimis, pavyzdžiui, net garsieji Lančiūnavos, Lentvario, Žagarės ir kt. dvarų parkai. Ar atsiras nors menkiausia galimybė išsaugoti parko vientisumą, jei vienas savininkas turi dvaro tvenkinį, kitas – arklides, o trečias – klevų alėją? Apmaudu, kad iki šiol nepataisytas žemės reformos įstatymas, kuriame būtų įteisintas dvaro sodybos ir parko vientisumas.

APSAUGOTI ISTORIJA NUO KOMERCIJOS. Šiandien didžiąją dalį – apie 70 procentų – visų senųjų dvarų parkų dar valdo valstybė. Tiesioginiai jų valdytojai yra rajonų, miestų, miestelių savivaldybės, seniūnijos, nacionaliniai, regioniniai parkai. Kaip tvirtina parkotyrininkai, dauguma jų yra gana apleisti ir valstybės saugomi tik teoriškai. Pagal šiandienę būklę gerai tvarkomi yra vos keliolika valstybės valdomų parkų: Palangos, Baisogalos, Užutrakio, Burbiškio, Verkių ir kt. Nepakanka parką įtraukti į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą. Dėl to šiandien ypač aktuali istorinio parko, sodo savininko ir valdytojo atsakomybė, kad nuolat jį prižiūrėtų, tvarkytų, nedarkytų ir atkurtų jo autentiškumą.

Bene svarbiausia – apsaugoti istorinius parkus nuo komercinių atrakcionų ir pramogų. Daugelis dvarų sodybų ansamblių pritaikymo turizmo reikmėms projektų, orientuotų į europinių fondų paramą, prioritetus nukreipė į rūmų ir kitų dvaro pastatų restauravimą ir pritaikymą. O investicinis dėmesys parkų tvarkymui buvo rodomas tik Užutrakio ir Palangos parkams, nors finansinės pagalbos reikėtų daug didesniai istorinių parkų skaičiui.

ŽELDYNAI VILNIAUS ŠIRDYJE – SENOSIOS EUROPOS VERTYBĖS. Galime pasisemti gerosios parkų patirties iš kaimynų. Rundalės rūmai – garsiausias Latvijoje baroko epochos rūmų ansamblis, neįsivaizduojamas be prancūziško sodo, didžiulių rožynų, architektoninio želdinių formavimo, gyvai iliustruojančio meno ir gamtos vienovę. Parko atkūrimo autoriai siekė išlaikyti autentiškumą ir atkurti baroko dvasią, su ankstesne planine erdvine struktūra, parteriu priešais rūmus, penkiomis spindulinėmis alėjomis, su karpomų medžių sienomis, labirintais, žaliuoju amfiteatru, dešimtimis tūkstančių rutulinių ir karpomų medžių, krūmų...

Jei nuvažiuotumėte į Rundalės rūmus Latvijoje, pamatytumėte minias turistų, tarp kurių išgirstumėte daug lietuviškai kalbančių lankytojų... Kodėl nepakvietus jų į Lietuvą, net ir pačią Vilniaus širdį?

Pradžia tam jau padaryta: Užutrakėje ir Palangoje atkuriami istorizmo, o Vilniuje – Sereikiškių modernio stiliaus parkai. Reikia skubėti rengti projektus ir atstatyti Vilniuje Sapiegų rezidencijos baroko stiliaus parką bei Žemutinės pilies Valdovų rūmų renesansinį sodą. Šie istoriniai želdynai, atkurti kartu su rūmais, sudarytų stilistinę vienovę ir dar geriau atskleistų buvusį aukštą Lietuvos sostinės senosios kultūros vertybių lygį. O dar atkūrus kelis klasicizmo ir romantizmo parkus, galėtume sukurti nuo Vilniaus iki Palangos Lietuvos istorinių parkų žiedą, kuris būtų ne mažiau įdomus nei išgarsinta Prancūzijoje Luaros slėnio parkų grandinė.

KAIP PADĖTI IŠLIKTI AUTENTIKAI. Kadangi norint istorinius parkus, sodus atkurti ir prižiūrėti reikia nemažų investicijų, optimaliausia, kad vyriausybė numatytų ir privačių istorinių parkų, sodų tvarkymo ir atkūrimo skatinimo svertus, apimančius ir finansavimą. Visa tai turėtų būti įtvirtinta teisės aktais. Naujai rengiamose Saugomų teritorijų ir teritorijų planavimo įstatymų redakcijose reikia įtraukti skyrių apie istorinius želdynus.

Siekiant šalyje išjudinti istorinių parkų apsaugos, tvarkymo ir jų autentiškumo atkūrimo procesą, pirmiausia reikia sutelktų LR Vyriausybės, Kultūros ir Aplinkos ministerijų ir visuomenės pastangų.

Pirmiausia reikia parengti Lietuvos istorinių parkų ir sodų sąvadą, į kurį būtina įtraukti visų lygmenų – valstybės, regioninės ir vietinės reikšmės – reikšmingiausius ir vertingiausius šalies istorinius parkus ir sodus. Šiame sąvade būtų patvirtintas jų fizinės ir meninės būklės įvertinimas, atkūrimo eiliškumas ir apsaugos bei tvarkymo reikalavimai, taip pat jų socialinė ir ekonominė vertė, panaudojimo turizmo, kultūros poreikiams, nepažeidžiant svarbiausios jų autentiškumo aplinkybės, galimybės. Būtina kompleksiskai rengti istorinių parkų ir sodų mokslinių tyrimų, atstatymo projektavimo ir statybos perspektyvinius ir metinius planus. Siekti, kad atsakingos ministerijos ir kiti valstybinių parkų, sodų valdytojai, pasitelkdami ES struktūrinius fondus, nustatytų kasmetį šių darbų finansavimą. Verta istorinių želdynų specialiųjų planus integruoti į miestų, rajonų ir bendrųjų planų sistemą, kaip privalomas bendrųjų planų dalis, ir siekti, kad iki 2020 m. Lietuvoje būtų atkurta nors po vieną kiekvieno istorinio meninio stiliaus (renesanso, baroko, klasicizmo, romantizmo, istorizmo ir modernio) parką. Tik toks kompleksinis požiūris padės mums išsaugoti turtingą Lietuvos kraštovaizdžio architektūros paveldą, kuriuo didžiulis kitos lietuvių kartos.

ŠALIA VALAKINIŲ ŪKIŲ – SODŲ GROŽIS. Sodų, parkų menas Lietuvoje suklestėjo, kai į Lietuvos Didžiosios

Kunigaikštystės sostą atėjo Žygimanto Senojo ir jo žmonos Bonos Sforcos sūnus Žygimantas Augustas, kuris 1557 m. pradėjo milžinišką žemės ūkio reformą. Po valakų reformos šalyje kūrėsi valakiniai ūkiai, kaimai, augo dvarai, palivarkai, miesteliai. Prie dvarų, palivarkų kilo ne tik rūmai, bet ir buvo sodinami parkai, sodai, miestų priemiesčiuose didikai statėsi rezidencijas su parkais. Tai buvo ekonominio stiprėjimo, Renesanso idėjų ir stiliaus plitimo Lietuvoje laikotarpis.

Puikiu renesanso stiliaus sodu, įkurtu karalienės Bonos Sforcos, garsėjo Vilniaus žemutinės pilies Valdovų rūmai. Sodą puošė karpomų medžių, krūmų alėjos, trys vandens baseinai, dekoratyviniai tilteliai, balto marmuro skulptūros ir pan. Renesanso stiliaus sodai puošė vyskupų, didikų Radvilų ir Goštautų rūmus, vienuolynų sodus ir pan. XVII a. didikų Slušky, Sapiegų rūmai Vilniuje, Antakalnio priemiestyje, pasipuošė puošniais baroko stiliaus parkais.

XVIII a. naujos švietimo ir kultūros idėjos Europoje, ypač Didžiojoje Britanijoje, atvėrė vartus naujam architektūros stiliui – klasicizmui. Tai buvo laikotarpis, kai geometrinį baroko parkų planavimą ėmė keisti peizažinis, siekiantis atkurti natūralų gamtos grožį. Lietuvoje prie kraštovaizdinių klasicizmo parkų galima priskirti Pakruojo, Taujėnų, Raguvėlės, Verkių ir daugelį kitų dvarų parkų. Vėliau, jau XIX a. viduryje, Lietuvoje įsigali romantizmo parkai, tai Pagryžuvio, Baisogalos dvarų parkai ir kt.

XIX a. dėl pomėgio imituoti buvusių epochų kultūrą Lietuvoje parkai pradėti kurti istorizmo, dažnai vadinamo eklektikos, stiliumi. Garsiausius istorizmo stiliaus parkus Lietuvoje sukūrė prancūzų kraštovaizdžio architektas E. F. André – Palangoje, Užutrakėje, Trakų Vokėje ir Lentvaryje.

RESTAURACIJA IR SULAUŽYTOS IETYS. XIX a. pabaigoje Lietuvą pasiekė modernio stiliaus. Šis stilius geriausiai išsilaikė Vilniaus Sereikiškių parke. Tai – pirmasis viešasis parkas Lietuvoje. Greta nusidriekusiame Sereikiškių priemiestyje XVIII a. pab.–XIX a. pr. buvo įkurtas Vilniaus universiteto botanikos sodas, netrukus tapęs vienu turtingiausių botanikos sodų Europoje. Likimas lėmė, kad daugelį metų teko ne tik kurti, bet ir kovoti už kraštovaizdžio architektūros paveldą.

Taip, labai griežtai kritikavau restauracijos darbus Sereikiškėse. Mano mintys apie Sereikiškių parko autentiškos išsaugojimą sulaukė vilniečių ir Kultūros ministerijos palaikymo, tačiau ar tai davė teigiamų rezultatų, ar parko autentiškumas bus išsaugotas, nepaisant, kad teko sulaužyti daug iečių kovojant ir su projektuotojais, ir su savivaldybės valdininkais, šiandien pasakyti negaliu.

Užutrakis parkas – vienas garsiausių istorizmo stiliaus parkų Lietuvoje, sukurtas prancūzų kraštovaizdžio architekto E. F. Andrė. Šiandien ypač aktuali istorinio parko savininko ar valdytojo atsakomybė, kad nuolat jį prižiūrėtų, siektų atkurti jo autentiškumą. Šią valstybinę užduotį, atkuriant Užutrakis parką, puikiai atlieka parko valdytojas – Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Šis parkas – neįkainojama kultūros vertybė. Jis buvo skirtas pasivaikščioti, ramiai ilsėtis ir klausytis muzikos. Tokia buvo pagrindinė parko idėja, kurią šiandieniai jo restauratoriai bandė pakeisti. Pagal A. Strauss'o idėją, o ir pagal 2006–2007 m. pateiktus projektinius pasiūlymus bei techninio projekto rengimo užduotį, tai turėjo būti ramaus poilsio vieta. Pradėtas įgyvendinti techninis projektas numatė radikaliai pakeisti jo tikslus, uždavinius ir istorinį parką paversti daugiafunkciu. Ydingos „kultūros ir poilsio“ parko idėjos buvo atsisakyta jau pirmaisiais nepriklausomybės metais.

Tačiau šiandien vėl primygtinai ruošiamasi statyti oranžeriją, arbatinę, ledainę, du didelius vaikų žaidimų kompleksus, susidedančius iš šešių aikštelių su įrenginiais, didelę paauglių žaidimų aikštelę, karuselę, žaidimų pievą, petankės, šachmatų žaidimų aikšteles ir pan. Čia pramogaus ir ilsės per didelis, leidžiamas istoriniuose parkuose, lankytojų skaičius, nes aplink nėra tokio pobūdžio parkų. Todėl toks mažas – vos 9 ha ploto parkas, užgriozdintas statiniais, žaidimų aikštelių įrenginiais ir lankytojų gausa, pakeis savo įvaizdį, praras autentiškumą ir istorinio laikmečio dvasią. Tai jau nebus valstybinės reikšmės kultūros paveldo paminklo, pirmojo Lietuvoje modernio stiliaus viešojo parko, restauravimas ir atkūrimas, nes vietoje istorinio parko atsiras eilinis parkelis.

O kas vyksta pas mus istoriniame kultūros paveldo paminkle, valstybinės reikšmės Sereikiškių parke? Valdinninkai improvizuoja ir toliau siekia „pataisyti ir pagražinti“ Sereikiškių parką, taip sunaikindami jo autentiškumą ir vietovės dvasią. Ir įdomiausia, kad jie tai daro neva

norėdami „patenkinti miestiečių, o ypač vaikų, poreikius“. Tokių „kilnių tikslų“ Vilniuje jau būta. Taip carinės okupacijos metais miestiečių labui „sanitariniais“ tikslais miesto širdyje buvo nugriauti Valdovų rūmai, sovietmečio metais „kultūros kėlimo“ tikslais pagrindinė sakralinė šventovė – Arkikatedra paversta paveikslų galerija...

Todėl, kai susiduriu su tokiais „tikslų“ propaguotojais, visada prisimenu šviesaus atminimo garsaus menotyrininko Vlado Drėmos žodžius: „Architektūros paminklus naikino ne vien gaisrai, karai ir kitos stichinės nelaimės, juos griovė ir patys žmonės, griovė sąmoningai, planingai. Tai patys pavojingiausi kultūrinio palikimo priešai, nes jie savo barbariškumą teisina „aukštesniais idealais“, nepakantumu praeities atgyvenoms, jos reakcinei ideologijai ir kitokiais išgalvotais demagoginiais argumentais.“

Todėl mes, inteligentija, o ypač akademinė visuomenė ir studentija, turime būti ne tik savo profesijos postulatų, bet ir šalies kultūros paveldo paminklų sergėtojai, jų atkūrimo bei išsaugojimo puoselėtojai.

Vis dėlto džiugu, kad Lietuvoje dar turime geriau ar prasčiau išsilaikiusių visų istorinių laikotarpių kraštovaizdžio architektūros stilių parkų. Šiandien bent jau kai kurie iš jų gali išgyventi renesansą. Mano, kaip kraštovaizdžio architekto, didžiausia svajonė ir yra išsaugoti šį kultūrinį ir istorinį palikimą, jo reikšmę atkuriant, ir kur tik yra galimybė, išsaugant jų stiliaus tapatumą, autentiškumą ir konkretaus istorinio laikotarpio dvasią – *genius loci*...

Kalbėjosi Edita Jučiūtė

Straipsnyje panaudotos Užutrakio parko nuotraukos iš Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos archyvo

Prof. habil. dr. Konstantinas Jakovlevas-Mateckis – savitos miesto ir pramonės kraštovaizdžio architektūros ir architektūrinės aplinkos dizaino mokyklos pradininkas, jos teorinių pagrindų kūrėjas.

VG TU Miestų statybos katedros profesorius emeritas.

2011 m. prancūzų kraštovaizdžio architektui Eduardui Fransua André skirtos tarptautinės konferencijos mokslo komiteto ir leidinio redakcinės kolegijos pirmininkas.

Veikla: atliko 37 architektūros, kraštovaizdžio architektūros ir architektūrinės aplinkos dizaino mokslo tiriamuosius darbus, parengė apie 100 projektų, parašė 29 monografijas ir kt. knygas (kai kurias iš jų su bendraautorais), daugiau nei 150 mokslinių straipsnių architektūrinės aplinkos formavimo tema, parengė keliolika normatyvų, taisyklių ir kt.

Dirbo vizituojančiu profesoriumi Romos La Sapienza, Balstogės politechnikos, Kauno technologijos universitetuose, Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės institute ir kt. VG TU dirba jau nuo 1976 m., vadovauja doktorantų ir magistrantų darbams, dėsto architektūros, urbanistikos, kraštovaizdžio architektūros dalykus, dalyvauja katedros mokslinėje ir projektinėje veikloje.

Buvo Sankt Peterburgo statybos ir architektūros universiteto, Maskvos architektūros akademijos mokslo tarybų disertacijoms ginti narys.

Daugelį metų dirbo Lietuvos statklių įmonių projektavimo institute architektų grupės vadovu, instituto vyriausiuoju architektu. Pagal jo projektus pastatyta daugiau nei dešimt pramonės ir mokslinių tyrimų institutų kompleksų.

Beveik dvidešimt metų dirbo Techninės estetikos mokslinio tyrimo instituto Architektūrinės aplinkos formavimo skyriaus vedėju. Parengė Kruonio HAE, Ignalinos AE, tarptautinės automagistralės „Via Baltica“, Klaipėdos pramonės aikštės, Toljačio miesto ir automobilių gamyklos ir kt. planavimo bei kraštovaizdžio formavimo projektus; yra daugelio pastatų interjerų projektų autorius, dalyvauja miestų planavimo, kraštovaizdžio architektūros mokslo ir projektavimo darbuose.

Apdovanojimai: už architektūros, kraštovaizdžio architektūros ir architektūrinės aplinkos dizaino darbus 1981 m. suteikta Lietuvos valstybinė mokslo premija. 1989 m. suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo garbės vardas.

2004 m. už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi, 2005 m. – Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos Garbės ženklu „Už nuopelnus Lietuvos kraštovaizdžio architektūrai“ ir už nuopelnus Vilniaus dailės akademijai Lauryno Gucevičiaus ir Pranciškaus Smuglevičiaus Garbės medaliu.

2006 m. ir 2009 m. – VG TU aukso medaliais.

2009 m. apdovanotas Lietuvos architektų sąjungos Garbės ženklu „Už architektūros mokslinę ir pedagoginę veiklą“ ir Lietuvos statybininkų asociacijos Lietuvos statybininko Garbės ženklu.

2011 m. LR aplinkos ministerijos kraštovaizdžio architektūros konkurso laureatas.

2012 m. už mokslo monografiją „Miesto kraštovaizdžio architektūra. I t. Miesto kraštovaizdžio architektūros raida ir teorijos pagrindai“ VG TU mokslo monografijų konkurse buvo apdovanotas pirmąja premija.

Simo Bernoto nuotrauka

SA

Jaunoji VGTU karta

PRESTIŽINĖS ARCHITEKTŪROS PREMIJOS LAUREATAS: „TAPAU KRITIŠKESNIS SAVO DARBUI“

Vieno iš svarbiausių pasaulyje tvarios architektūros ir statybos apdovanojimų „Holcim inovacijos 2012“ garbės lentoje – ir lietuvio architekto Povilo Čepaičio (nuotraukoje – pirmas iš kairės) pavardė. Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) absolventas antrąsias magistrantūros studijas pasirinko Architektūros asociacijos architektūros mokykloje (Architectural Association School of Architecture) Londone. Vis dėlto įgytas žinias, ambicijas ir inovatyvias idėjas architektas tikisi realizuoti Lietuvoje.

Kristina Buidovaitė

Povilai, Jūs Architektūros asociacijos (AA) architektūros mokykloje Londone baigėte magistro studijas. Ar drąsu buvo išvykti? Kodėl pasirinkote šią mokyklą?

Prieš išvykdamas studijuoti į užsienį, VGTU baigiau architektūros bakalauro ir magistro studijas. Taip pat keletą metų dirbau įmonėje „Jungtinės architektų dirbtuvės“. Įgijus šiek tiek profesinės patirties, norėjosi save

išbandyti platesniame, tarptautiniame kontekste. AA architektūros mokykla yra tam, ko gero, tinkamiausia vieta – čia susirenka studentų ir dėstytojų ne tik iš Europos, bet ir iš viso pasaulio, kvietines paskaitas čia skaito garsiausi pasaulio architektai. Taip pat tai ir viena iš seniausių pasaulyje avangardinės architektūros mokyklų. Joje subrendo ir pirmuosius žingsnius žengė tokie garsūs architektai kaip Zaha Hadid, Remas Koolhaasas,

SA

Jaunoji VGTU karta

Richardas Rogersas ir kiti. Dėl savo prestižo mokykla visame pasaulyje sulaukia daug jaunų architektų dėmesio, todėl džiaugiuosi, kad man nusišypsojo laimė į ją patekti.

Vis dėlto pirmiausia buvo architektūros studijos Vilniaus Gedimino technikos universitete. Prisiminkite, kas lėmė Jūsų apsisprendimą tapti architektu? Kur slypi šios specialybės populiarumas?

Man dar mokantis Vilniaus licėjaus paskutinėse klasėse, dauguma klasės draugų planavo studijuoti arba teisę, arba informacines technologijas.

Aš norėjau išbandyti kažką meniškesnio, lankiau dailės mokyklą, ir architektūra atrodė nors ir sudėtinga, bet viliojanti sritis.

Beje, man stojant į architektūros studijas, jos nebuvo labai populiarios. Vyravo nuomonė, kad, baigus studijas, bus beveik neįmanoma susirasti darbą.

Bet Jūsų tokios prognozės neišgąsdino?

Taip, rizikavau, tačiau dėl to niekuomet neteko gailėtis.

O ar studijos Londone labai skiriasi nuo studijų Lietuvoje, VGTU? Ar iš tiesų Lietuvoje studijos daugiau teorinės, o ne praktinės, ar atvirkščiai?

Greičiau, atvirkščiai. Architektūros studijos AA architektūros mokykloje, kaip ir daugelyje kitų architektūros mokyklų Anglijoje, yra kur kas labiau teorinio ir meninio pobūdžio nei Lietuvoje. Jei save palyginčiau su savo bendramoksliais iš įvairių šalių, galėčiau tvirtai pasakyti, kad mano studijos VGTU panašios į studijas stipriame, techniškajame Vokietijos arba Ispanijos universitete.

Jūsų bendramoksliai AA architektūros mokykloje yra iš skirtingų šalių. Kitose šalyse architektūra vertinama kaip mokslas ar labiau kaip menas? O gal mokslo ir meno sintezė? Ar studentai į AA architektūros mokyklą atvyksta turėdami konkrečią architektūros sampratą?

Kiek teko bendrauti su kolegomis iš įvairių šalių, iš esmės visur architektūra laikoma labiau inžinerine, o ne moksline ar menine veikla. Be abejo, estetiškas elementas yra ypač svarbus ir išskiria architektūrą iš kitų inžinerinių specialybių. Tačiau architektas, suprojektavęs pastatą, yra atsakingas ne tik už jo estetinę vertę, bet ir

konstrukcijas, vėdinimo sistemas ir pan. Todėl architektas turi būti daugiau nei tik menininkas ar mokslininkas.

Ar pasikeitė Jūsų architektūros samprata?

Manau, aš tiesiog tapau kritiškesnis savo darbui.

Kokios architektų savybės vertinamas Lietuvoje ir ten, Londone?

Londone daug labiau nei Lietuvoje vertinamas gebėjimas diskutuoti ir reikšti savo mintis žodžiu. Studijoje, kurioje dirbu, pasitarimai, diskusijos, susitikimai – svarbi kiekvienos darbo dienos dalis, o projektai iš esmės ir gimsta diskusijose.

Jūs kartu su bendramoksliais tapote prestižinio konkurso „Holcim inovacijos 2012“ trečiosios vietos laimėtojais. Ar ilgai ruošėtės šiam konkursui? Kuo jis išskirtinis? Galbūt pergalė padėjo kažką įrodyti sau ar kitiems?

Konkursui „Holcim inovacijos 2012“ mes pateikėme projektą, kurį parengėme studijų AA architektūros mokykloje metu. Šį konkursą organizuoja viena iš didžiausių pasaulyje cemento gamybos kompanijų „Holcim“ ir teikia apdovanojimus už tvarios architektūros inovacijas. Šis prizas įkvėpė daugiau pasitikėjimo mūsų atrasta sistema „Cast on Cast“, todėl vienas iš mano kolegų šiuo metu tęsia projektą doktorantūros studijose ETH mokykloje Ciuriche.

Kodėl Jūs nesirinkote doktorantūros studijų?

Dar studijų metu man pasiūlė darbą garsaus inžinieriaus ir architekto Cecil'io Balmondo studijoje. Tai lėmė mano pasirinkimą grįžti į praktinę veiklą, o ne rinktis tolesnes studijas.

Papasakokite plačiau apie komisiją nustebinusią sistemą „Cast on Cast“. Kokie jos privalumai? Ar ilgai brandinote idėją? Ar apskritai architektui lengva dirbti komandoje, ar tai daugiau individuali kūryba?

Sistema „Cast on Cast“ yra skirta efektyviai sudėtingos geometrinės formos architektūrinių komponentų gamybai. Šie komponentai – tai fasadų, interjero apdailos plokštės, stogo dangos elementai ir pan. Taip pat nagrinėjome ir šios sistemos pritaikymą konstrukcinių elementų – sudėtingų formų blokų, plokščių – gamybai. Sistemos „Cast on Cast“ privalumas ir pagrindinis bruo-

žas – architektūriniai komponentai gali būti beveik neri-
botų formų ir visi skirtingi. Architektai, pasinaudoję šia sistema, galėtų beveik neberiboti savo fantazijos.

Koncepcinė projekto stadija užtruko maždaug metus, be abejo, dirbant komandoje. Apskritai, mano manymu, architekto darbas dėl paprastai didelės projektų apimties yra labiau komandinis nei individualus.

Ar dirbant komandoje nesudėtinga suderinti idėjas?

Mūsų darbas komandoje buvo neatsiejamas nuo ilgų diskusijų, kurių metu aptardavome visas idėjas ir rasdavome geriausią sprendimą. Kita vertus, mūsų produktyvumui daug teigiamos įtakos davė tai, kad buvome pasidaliję darbo sritis. Vieni daugiau dirbo tobulindami teorinę darbo pusę, kiti – analitinę ir matematinę arba gamindami prototipus.

Kaip suprantu, Jūsų projekte architektūra neatsiejama nuo matematikos. Galbūt ji susijusi ir su kitomis mokslo ar meno sritimis? Kaip gimsta Jūsų architektūrinės idėjos?

Projekte „Cast on Cast“ matematika ir algoritmai vaidina iš tiesų svarbų vaidmenį. Be šių komponentų yra labai sunku apdoroti didelį duomenų kiekį arba sudėtingas geometrines formas – būtent tai ir buvo projekto objektas. Tačiau skaičių, funkcijų, algoritmų pasaulis gali būti ir ypač gražus, estetiškas. Nors įvairios matematinės idėjos – fraktalai, rekursija, neperiodiniai raštai, n matmenų sistemos ir t. t. – architektūroje dar tik sklinasi kelią, dizaine jų pritaikymas yra beveik beribis.

Ar Jūsų idėja buvo realizuota?

Nors sistema „Cast on Cast“ dar tik idėja, ji jau buvo realiai išbandyta „MADE Expo“ parodoje, vykusioje 2011 m. spalio mėnesį. Kartu su jauniems architektams iš Ispanijos sukurtame paviljone „Cast on Cast“ sistemą pritaikė eksperimentinei lenktų keraminių plytelių gamybai.

Ar šios plytelės yra naujovė statybinių medžiagų rinkoje?

Iš esmės tokios plytelės nėra naujovė, naujas tik jų gamybos metodas. „Cast on Cast“ metodu pagamintos formos plytelių gamybai buvo pigesnės, patvaresnės, reikalavo mažiau laiko sąnaudų. Nuostoliai gamybos proceso metu taip pat daugiau nei 30 proc. mažesni, nei gaminant plyteles įprastais būdais.

SA

Jaunoji VGTU karta

Minėjote, kad Jūs dirbate architekto Cecil'io Balmondo studijoje. Ar Londone galioja vadinamasis pameistrystės principas? Ar Jūs su architektu esate kolegos?

Mūsų studijoje atmosfera ypač demokratiška. Iš esmės tokia atmosfera būdinga daugeliui kolektyvų Anglijoje, taip pat ir Lietuvoje. Meistro ir pameistro santykiai dar yra išlikę nebent kai kuriose Pietų Europos šalyse – Portugalijoje, Italijoje.

Bet ar Londone patyrusių architektų bendruomenė nėra uždara ir į savo ratą lengvai įsileidžia jaunuosius kolegas? Pasigirsta nuomonių, kad Lietuvoje galioja vadinamoji „dedovščina“...

Jaunam architektui bet kur tenka daug dirbti, siekiant įrodyti savo vertę. Reikia būti tam pasiruošusiam, bet jeigu būsi atkaklus, tikrai pavyks. Man pasisekė, bet dar ir dėl to, kad patekau į santykinai jauną, besiformuojantį kolektyvą.

Ar planuojate savo ateitį siėti su Lietuva? Ar baigtos studijos Lietuvoje Jums padėjo studijuojant užsienyje?

Manau, kad man AA architektūros mokykloje gana sėkmingai pavyko technišką, netgi inžinerinį VGTU parengimą papildyti gilesnėmis teorinėmis studijomis ir platesniu pasauliniu kontekstu. Įgytą patirtį, be abejo, noriu panaudoti darbui Lietuvoje, kur tikrai jaučiuosi reikalingas.

Bet ar negąsdina nuomonės, kad Lietuvoje paruošiamų architektų užtekty, pavyzdžiui, visai Rytų Europos rinkai?

Iš tiesų paruošiamų architektų skaičiumi Lietuva yra Europos vidutiniokė. Kita vertus, jeigu Lietuvos architektai aktyviau dirbtų užsienio rinkose, nebūtina tik Rytų Europos, net ir esant architektų pertekliui rinkoje jo taip nejaustume. Galiu pateikti Portugalijos pavyzdį: kai šalį ištiko ekonominė krizė ir visos statybos iš esmės sustojo, daug architektų ir inžinierių liko be darbo. Bet dalis jų nukreipė savo veiklą į buvusias kolonijas – Braziliją, Angolą, Mozambiką – ir šiuo metu turi daugiau užsakymų nei kada nors anksčiau.

Ar teorija architektui labai padeda jo darbe? Kur šiandien architekto darbo ribos? Lietuvoje išdygsta vienas kitas statinys, kuris sulaukia didžiulio visuomenės dėmesio. Kad ir vadinamieji „stiklainiai“. Kaip panašūs

atvejai vertinami užsienyje? Galiausiai, kas yra tikroji architektūros kritika?

Architektūra iš esmės yra labai subjektyvi veikla, kur sprendimai dažnai priimami vadovaujantis estetiniais kriterijais, pavyzdžiui, gražu negražu, arba su patirtimi įgyta intuicija. Jeigu architektas neturi tvirto teorinio pagrindo, conceptualaus modelio, kokia turėtų būti jo kuriama architektūra, tampa sunku motyvuoti tokius sprendimus net pačiam sau. Nekalbant apie kitus. Nemažai garsių architektų – Le Corbusier, Robertas Venturis, Remas Koolhaasas ir kiti – savo kūrybinę karjerą pradėjo būtent suformulavę teorinius principus, kokia turėtų būti architektūra, ir tik po to juos ėmę taikyti praktikoje.

O visuomenės dėmesys, kritika ir diskusijos, kurios lydi architektūros procesus, manau, yra puikus reiškinyss, kurio niekada nebus per daug. Tačiau, reikia pripažinti, kad visuomenės nuomonė visiškai nebūtinai turi būti pagrindinis veiksnys, lemiantis architektūros raidą. Net ir daug toliau demokratijos srityje pažengusioje Anglijoje dažnai atskiri statiniai iškyla nepaisant jokių visuomenės protestų.

„Holcim inovacijų 2012“ apdovanojimuose akcentuojama tvari architektūra ir statyba. Kokie pagrindiniai tvariosios architektūros bruožai? Kokias globalias problemas padeda spręsti tvari architektūra?

Tvarios idėjos, visų pirma, reiškia atsakingumą ir tausojimą. Tvari architektūra siekia sukurti patvarų, ilgaamžį ir energiją tausojantį statinį. Statybos pramonė yra viena iš didžiausių pasaulyje atmosferos teršėjų. Net ir nedideli teigiami pokyčiai, tarkime, cemento gamyboje, gali gerokai pagerinti esamą situaciją. Tačiau tvarios architektūros įgyvendinimas, renkantis tam tikras medžiagas, inžinerinius sprendimus, deja, retai atiduodamas į architektų rankas: jis ypač priklauso nuo užsakovų bei rangovų socialinės atsakomybės.

Vis dėlto manote, kad tvari architektūra – ateities architektūra? Kuo architektas gali prisidėti, kad ji įsivyrautų?

Senkant gamtos ištekliams, manau, jų tausojimas ir atsakingas naudojimas yra tiesiog neišvengiamas. Esu įsitikinęs, kad, netgi ir nepaisant jokių architektų pastangų, tvari architektūra bus pakankamai netolimos ateities realybė.

Nuotraukos iš asmeninio Povilo Čepaičio archyvo

Nuolatinis ėjimas pirmyn – universali jaunojo mokslininko Ado Meškėno taisyklė, tinkanti ir mokslui, ir gyvenimui. Tiltų ir specialiųjų statinių katedros pirmų metų doktorantas A. Meškėnas mokslo pasaulyje dar tik žengia pirmuosius žingsnius, tačiau kūrybos kančios, iššūkiai, abejonės jam jau nebėra svetimos.

ADAS MEŠKĖNAS: „BŪTINA DALYTIS ŽINIOMIS, TUOMET MES GALĖSIME SPARČIAU JUDĖTI Į PRIEKĮ“

Kristina Buidovaite

Tiltų ir specialiųjų statinių katedros pirmų metų doktorantas A. Meškėnas pokalbyje nuolat nepaleido minties, kad moksle, kaip ir gyvenime, svarbu nuolat žengti koją kojon su laiku, nevengti iššūkių, didelių ir mažų kovų. Vis dėlto A. Meškėnas išskėlė dar vieną paprastą, bet svarbią mintį – kartais reikia išmokti ir sustoti. Pasižiaugti. Bet tik tam, kad vėl eitum pirmyn.

Pirmiausia prisiminkite savo kelią į doktorantūrą...

Pati kelio pradžia – dar mokykloje. Mokydamasis jaunesnėse klasėse nemąščiau apie techninę specialy-

bę. Be to, iš manęs buvo tikimasi, kad pasirinksiu teisę, ekonomiką ar politikos mokslus. Būdamas abiturientas dar nežinojau, kuriuo keliu eiti, neturėjau aiškių prioritetų. Į Vilniaus Gedimino technikos universitetą (VGTU) atkreipiau dėmesį sužinojęs, kad čia galima studijuoti anglų kalba. Pradėjau domėtis, kokią specialybę galėčiau pasirinkti, kad būtų įdomu, kad profesija ateityje būtų paklausi.

Kadangi baigęs universitetą norėjau turėti konkrečią specialybę, po egzaminų mano vieninteliu pasirinkimu tapo statybos inžinerija anglų kalba. Mūsų grupė buvo maža – bendrose paskaitose dalyvaudavo maždaug 25

SA

Jaunoji VGTU karta

studentai. Jautėmės labiau kaip komanda, o ne kaip grupė.

Bakalauro darbo tema pasirinkau plieno konstrukcijas. Nusprendęs, kad apie jas jau turiu pakankamai žinių (šypsosi – Red.), magistro darbo tema tapo gelžbetonio konstrukcijos. Prof. habil. dr. Gintaris Kaklauskas tapo mano magistro darbo vadovu. Nors VGTU kol kas mano specializacijos magistro studijos anglų kalba nevyksta, vis dėlto baigiamąjį darbą, norėdamas išlaikyti tęstinumą, taip pat parašiau anglų kalba. Norėjau, kad tiriamasis darbas būtų pasiekimas ne tik tiems, kurie šia tema domisi Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Galiausiai atėjo metas doktorantūrai.

Kodėl anglų kalba Jums buvo ir, turbūt nesuklysiu pasakiusi, yra tokia svarbi?

Pasirinkau studijas anglų kalba, norėdamas ne tik įgyti specialybę, bet ir puikiai išmokti kalbą. Kalba moksle – priemonė, reikalinga bendrauti su pasauliu. Be to, svarbu ir ateities perspektyvos – juk niekada nežinai, kaip gyvenimas pasikeis, galbūt anglų kalba kada nors taps neatsiejamą gyvenimo dalimi.

Ar doktorantūra buvo natūralus žingsnis, ar labiau iššūkis, galimybė?

Tai buvo ir savotiškas iššūkis, ir labai gerai apgalvotas žingsnis. Dar studijuodamas magistrantūros pakojoje, svarsčiau apie doktorantūros studijas. Svarbiausia priežastis – man patinka mokytis ir tokiu būdu tobulėti. Daugelis dalykų gyvenime yra įdomūs, kol mokaisi, ir tampa rutina, kai juos išmoksi. Ne mažiau svarbu, kad mokslinė veikla, kaip ir kūryba, be daugelio pareigų turi tam tikrų laisvių. Pirmiausia, tavęs neriboja darbo valandos. Žinoma, būna dienų, kai tenka dirbti ištisą parą, bet kartais galima ir iš viso nedirbti. Studijuodamas magistrantūroje pažinau žmones, su kuriais dabar man tenka dirbti. Kolektyvas darbingas, draugiškas, dalijasi patirtimi, žiniomis. Galiausiai darbas universitete labai dinamiškas, įvairialypis. Niekada negali būti tikras savo žiniomis – viskas labai greitai keičiasi. Turi nuolat mokytis, nėra kada nuobodžiauti.

Jūs atliekate pedagoginę praktiką. Koks jausmas atsidurti savotiškoje kitoje barikadų pusėje – būti nebe studentu, bet dėstytoju?

Jausmas geras. Pirmiausia todėl, kad į studentus žiūriu kaip į save. Mes – kolegos. Kartais man tenka

pagelbėti profesoriui G. Kaklauskui ir vesti seminarus studentams magistrantams, už ką kuriuos aš net ne vyresnis... Tiesiog galbūt šiek tiek daugiau žinau, todėl tomis žiniomis galiu pasidalyti.

Su kokiomis pagrindinėmis problemomis susiduria jūsų, jaunųjų mokslininkų, karta?

Manau, kad pagrindinė problema – nebendravimas. Neturiu daug patirties, tačiau, mano akimis, reikėtų vieningesnės doktorantų bendruomenės. Derėtų pradėti nuo mūsų universiteto. Dažnai bendravimo trūksta ne tik fakultetų, bet ir katedrų lygmeniu. Visuomet galima kažką turėti ir su kitais nesidalyti, taip mėginant įgyti pranašumą. Bet galima ir kažką turėti, pasidalyti – tokiu būdu įgyti dar didesnį pranašumą. Manau, būtina dalytis žiniomis, tuomet mes galėsime sparčiau judėti į priekį.

Vienas iš būdų dalytis žiniomis – moksliniai straipsniai.

Pirmuosius mokslinius straipsnius pradėjau rašyti dar studijuodamas magistrantūroje. Jie – būtina sąlyga stojant į doktorantūrą. Dabar tenka pradėti rašyti vis daugiau ir rimtesnių mokslinių straipsnių. Prisimenu, parašyti pirmąjį mokslinį straipsnį buvo labai sunku... Sunkiausia – žinoti, ką nori pasakyti. Juk čia ne vieta pilstyti iš tuščio į kiaurą. Privalai turėti mokslinę žinią, kurią nori pranešti. Bet pirmiausia pats turi ją suvokti. Tik suvokęs, jau gali perduoti kitiems. Ne mažiau svarbu sudėtingus dalykus išmokti paaiškinti kuo paprasčiau.

Ar tenka sulaukti vyresnių kolegų atsiliepimų, galbūt kritikos?

Mūsų komanda labai vieninga. Prieš atiduodant spausdinti, straipsnį perskaito ir pastabų duoda ne vienas kolega. Jų profesinė nuomonė, paremta didesne patirtimi, yra labai svarbi. Konstruktyvios pastabos padeda tobulėti, pastebėti ir išvengti esminių klaidų ateityje.

O dalyvavimas konferencijose? Juk konferencijos ir straipsniai – vienas iš mokslininko vertės matų?

Ir savotiška ataskaita apie tai, ką tu darai. Kol kas man tenka dalyvauti įvairiose konferencijose Lietuvoje. Esu pirmųjų metų doktorantas, tačiau, manau, jau turiu ką pasakyti, todėl šią vasarą planuoju dalyvauti tarptautinėje konferencijoje užsienyje.

Ar išvykti į konferenciją, stažuotę ar praktiką doktorantui šiandien yra paprasta?

Galimybių labai daug. Svarbiausia – nebijoti išsūkių ir dalyvauti įvairiose programose. Studijuoti užsienyje gali dar bakalauro studijų metu. Tik tuomet vyksti įgyti ne tik žinių, bet ir pažinti šalį, žmones, kultūrą. Doktorantūroje, mano nuomone, sudėtingiau tinkamai pasirinkti, kur važiuoti. Juk svarbiausia, ar tai bus naudinga tavo mokslinei veiklai.

Jūs rašote mokslinę disertaciją. Ar ji – ankstesnių temų tęsinys?

Magistro mokslinio darbo temą tęsiu doktorantūroje. Tam tikrą įdirbį, pagrindinę sritį – plieno plaušų armuotą betoną ir jo medžiagų modelio analizę – jau turiu. Bet kaip pasisuks mano atliekami tyrimai, kol kas nuspėti sunku.

Ar Jūsų mokslinei veiklai svarbios mokslo laboratorijos?

Mokslo laboratorijos technologijos mokslų studentams – yra visa ko pradžia. Jei nori atrasti kažką naują, privalu atlikti ne vieną eksperimentą. Tai labai svarbu. Mūsų laboratorijos vienos geriausių Europoje, neatsilieka nuo pasaulinių laboratorijų. Jaunam mokslininkui tai puiki bazė plėtoti tyrimus, palyginti juos su pasaulyje atliekamais tyrimais, pasiūlyti kažką naują. Man tenka dirbti Statinių, konstrukcijų ir medžiagų bei Metalinių ir medinių konstrukcijų mokomosiose laboratorijose. Tinkamai atlikti laboratoriniai tyrimai mokslininkui yra kaip geras akmuo skulptoriui – daug dirbant ir gludinant pamazų virsta skulptūra.

Jūs dalyvavote Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkurse. Ar nudžiugino rezultatai?

Tai pirmasis konkursas, kuriame buvo vertinamas mano mokslinis darbas. Laimėjimu labai džiaugiuosi. Džiaugtis mokėti taip pat reikia. To labai trūksta. Čia laimi, čia pralaimi – viskas labai greitai keičiasi. Tai gera proga sustoti, pasidžiaugti, kad tikriausiai einu tinkama kryptimi.

Vis dėlto svarbiausia – pats džiaugsmas. Daugelis kažką daro, nes turi tam tikrų ilgalaikių ar trumpalaikių tikslų. Šis konkursas – trumpalaikis tikslas. Pavykus jį įgyvendinti, einu į priekį, keliu naujus tikslus. Judėjimas į priekį gyvenime labai svarbu. Ne mažiau svarbu ir moksle.

Ar mokslininko kelias – savotiškas gyvenimo būdas?

Tai yra dinamiškas darbas ir gyvenimo būdas. Pavyzdžiui, dėstytojas negali kasmet dėstyti to paties. Juk viskas pernelyg greitai keičiasi. Mokslininko darbas cikliškas, bet juda ne ratu, o spirale. Svarbu nebijoti naujienų, kovos gerąją prasmę, dirbti dvidešimt valandų per parą, o paskui nedirbti dvi paras iš eilės – tai gyvenimo būdas. Inžinerija nėra laikoma labai kūrybiška specialybe. Taip yra, jei mes nekuriame kažko nauja, o kopijuojame. Bet juk kopijuoti galima ir mene. Tuomet ir jis nebus kūrybiškas. Kūryba – tam tikra kančia. Kančią išverti, su ja gyventi irgi yra savotiškas gyvenimo būdas.

Jūs esate netradicinių mokymosi būdų šalininkas. Kad ir Jūsų idėja apie tiltus iš makaronų...

Esu vienas iš šios idėjos organizatorių. Ji nauja mūsų universitete, galbūt ir Lietuvoje, nors daugelis apie tai jau buvo girdėję. Tokių idėjų, mano nuomone, turėtų būti daugiau. Įgyvendinę ją, sulaukėme daug gerų atsiliepimų. Nors pirmasis renginys buvo tarsi bandomasis. Norėjome patikrinti studentų, akademinės bendruomenės reakciją. Renginiui pavykus, turime planų surengti didesnes varžybas.

Ar universitete apskritai keičiasi mokymo(si) būdai?

Rašymą lentoje pakeitė skaidrės. Vis labiau įsitvirtina nuotolinis mokymas, tačiau aš nesu tokio būdo šalininkas. Vertinu tiesioginį bendravimą, akių kontaktą. Reikėtų galvoti apie tai, kokiais būdais įprastą medžiagą galima būtų pateikti įdomiai, kūrybiškai. Stengtis verta ne tik dėl besišypsančių studentų veidų, bet ir dėl savęs – juk taip daug įdomiau dirbti.

O kokios Jūsų sąsajos su muzika?

Muzika mano gyvenime atsirado dar vaikystėje. Pirmoje klasėje pradėjau lankyti fortepijono pamokas, baigiau aštuonias klases. Paskutiniaisiais fortepijono specialybės metais pradėjau lankyti ir trimito pamokas. Tad didesnė mano gyvenimo dalis susijusi su muzika. Norėčiau, kad žodis „profesionalus“ skambėtų bent mano mintyse, kai galvoju apie muziką kaip apie hobį. Žinoma, tam reikia labai daug laiko. Jo ne visuomet atsiranda. Pastebiu muzikos ryšį su inžinerija. Ritmas, natų ilgis – savotiška matematinė progresija. Kartu tai yra visiškai skirtingas dalykas. Inžinerija lavina mano protą, o muzika – sielą.

Simo Bernoto nuotraukos

AUKSINĖ SUKAKTIS

Jaunoji VGTU karta

Žydinčių obelių šakomis papuošta Lietuvos nacionalinio dramos teatro scena, ryškiaspalviai tautiniai kostiumai, šokio plastika, garsų poezija – iš jubiliejinio Vilniaus Gedimino technikos universiteto tautinių šokių ansamblio „Vingis“ koncerto žiūrovai išsinešė pačius gražiausius jausmus.

Šventinis pasirodymas „Kai obelys žydi...“ sutraukė pilną salę ištikimiausių gerbėjų – VGTU bendruomenės narių, studentų, buvusių ir esamų kolektyvo narių.

Kartu su vingiečiais šventiniame koncerte gegužės 12-ąją Lietuvos nacionaliniame dramos teatre pasirodė Vilniaus miesto liaudiškos muzikos ir šokių ansamblis „Vilnis“. Šiame kolektyve muzikuoja ir šoka daug buvusių universiteto ansamblių.

„Nėra prasmės prisiminti praeities, jeigu ji neturi įtakos dabarčiai, bet dabartis tokia graži, jog negalima nepaminėti, kaip atsirado jau subrandintas, bet visad jaunas, pusę amžiaus gyvuojantis ir kupinas tradicijų VGTU tautinių šokių ansamblis „Vingis“...“ – rašoma jubiliejinėje vingiečių knygoje „Kai obelys žydi“.

Po koncerto, kuriame žiūrovai pamatė dabartinius ansamblio „Vingis“ atlikėjus ir įspūdingai pasirodžiusius senjorus, kolektyvui buvo įteikta „Aukso paukštė 2012“. Šis prestižinis apdovanojimas, kurį įsteigė Lietuvos liaudies kultūros centras, vingiečiams buvo įteiktas ir 2005 metais.

Šventinio vakaro pabaigoje kolektyvui taip pat buvo perduoti Lietuvos Respublikos kultūros ministro Arūno Gelūno, Vilniaus miesto mero Artūro Zuoko sveikinimo žodžiai. Už nuopelnus universitetui ansamblio „Vingis“ meno vadovei Rimutei Zaleckaitėi VGTU rektorius Alfonsas Daniūnas įteikė VGTU atminimo medalį. Padėkos raštais buvo apdovanoti studentai – ansamblio šokėjai ir dainininkai.

1962 metų rugsėjo mėnesį Kauno politechnikos instituto Vilniaus filiale buvo įkurtas pirmasis meno savi-veiklos kolektyvas – šokių ratelis. Jam vadovauti buvo pakviestas Adomas Gineitis, buvęs Valstybinio ansamblio „Lietuva“ šokėjas, Vilniaus universiteto Dainų ir šokių ansamblio choreografas-pedagogas. Pirmasis ratelio koncertmeisteris – Juozas Gumauskas. Repetacijos vyko centriniuose KPI Vilniaus filialo rūmuose, Gorkio g. 73.

Po dviejų mėnesių darbo pirmame koncerte, 1962 metų lapkričio 4 dieną, buvo atlikti keli tuo metu populiariūs lietuvių tautiniai šokiai. Drabužiai šiam koncertui buvo gauti iš „Lietuvos“ ir VVU ansamblių. Tai buvo didelio ir gražaus kelio pradžia. Tad 1964 metais kolektyvas jau buvo žinomas Vilniaus mieste ir apylinkėse bei tapo pajėgus dalyvauti rajoninėje, o netrukus – ir respublikinėje meno kolektyvų peržiūroje.

Prasidėjus 1967-iesiems, šokių kolektyvas buvo praplėstas iki ansamblio – įkurtas liaudies instrumentų orkestras. 1974 m. Vilniaus inžinerinio statybos instituto rektorato sprendimu buvo iškeltas uždavinys atgaivinti ir išplėsti kolektyvą iki dainų ir šokių ansamblio lygio. Tam pakviestas meno vadovu dirbti Ričardas Tamutis. Buvo priimti du choreografai: G. Vėžauskas, V. Bukėnaitė, liaudies instrumentų orkestro vadovu tapo A. Jonušas, kanklių vadove – A. Šapokaitė, kaimo kapelai vadovavo E. Pundys, chorui – A. Pūgžlys, o jiems akomponavo J. Gumauskas ir A. Baleniūnas. 1977 m. intensyvią darbą vainikavo premjera „Kai aš jojau per Vilniaus miestelį“. Jai R. Tamučio sukurtas kūrinys „Agotėlė“ tapo lietuviško šokio klasika, apkeliaavo daugybę pasaulio šalių ir jį jau yra šokę beveik visi Lietuvos šokių kolektyvai. 1979 metais už žymius kūrybinius pasiekimus ansambliui suteiktas „Vingio“ vardas.

Sąjūdžio laikais visas „Vingio“ kolektyvas įsijungė į plačią visuomeninę veiklą. Per Sausio 13-osios įvykių repeticijų tvarkaraštyje buvo parašyta, kad repeticijos vyksta prie Seimo rūmų, kur pagal grafiką dalyviai vienas kitą keitė tiek dienos, tiek nakties metu.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir prisitaikius prie naujų sąlygų, kolektyvas sumažėjo savo sudėtimi, bet ne veiklos apimtimi. Dalyvavo visuose miesto ir respublikos renginiuose, aktyviai koncertavo Lietuvoje, Kanadoje, Austrijoje, kitose šalyse. Kai 1997 metais ansamblio vadovas G. Vėžauskas atsisveikino su meno kolektyvu ir perėjo į verslo sritį, teko ieškoti naujo vadovo. Buvo pasirinkta jauna choreografė Rimutė Zaleckaitė.

Šiandien ansamblis yra daugelio festivalių Lietuvoje ir užsienyje nugalėtojas, estetinės kultūros puoselėtojas ir saugotojas universitete. Jau vien Nepriklausomybės metais „Vingis“ jau yra aplankęs Kanadą, Austriją, Vengriją, Italiją, Prancūziją, Belgiją, Portugaliją, Ukrainą, Rusiją ir daugelį kitų šalių, kur savo koncertais garsindavo Lietuvos kultūrą ir savo universitetą. Iš viso ansamblis Lietuvoje ir užsienyje yra šokęs, dainavęs ir grojęs beveik 900 koncertų. Tiek žiūrovai, tiek specialistai ža-
visi „Vingio“ grakščiais, tematiniais, lyriškais ir dinamiškais šokiais. „

„Sapere aude“ informacija

Aro Radevičiaus nuotraukos

Mindaugo Vaičiūlio nuotrauka

SA

Jaunoji VGTU karta

JAUNŲJŲ KELININKŲ DIENOSE TRIUMFUOJA SUNKIOJI KELIŲ TIESIMO TECHNIKA

Aurelija Staskevičienė

Kiekvieną pavasarį šalia Aplinkos inžinerijos fakulteto išsiriikiuoja ir vėliau pajuda į Vilniaus miesto gatves sunkioji kelių tiesimo technika. Taip Jaunųjų kelininkų klubas „Kelelis“ švenčia Kelininkų dienas. Šios dienos – tradicinės, tačiau kaskart vis kitokios, nes pusantro šimto narių vienijantį klubą, atsinešdami naujų idėjų, vis papildoma nauji nariai.

„Tėvynės kelias yra lygesnis“, „Mes norime dirbti ir gyventi Lietuvoje“, „Tegul tiesiai vingiuoja politikų keliai“ – tokiais šūkais pasipuošęs per Vilnių dundėjo Vilniaus Gedimino technikos universiteto jaunųjų kelininkų paradas. Plaikstėsi ir vėliavos su kelininkų „simbolika“ – vėliniūkščiais, verdančiais smulgiams keliams tiesti...

Jaunųjų kelininkų dienas remia kelių tiesimo įmonės, organizacijos, o jų organizuojami renginiai nestokoja kūrybingumo. Vyksta diskusijos, gamybininkų ir studentų susitikimai VGTU Aplinkos inžinerijos fakultete – geriausia proga pabendrauti įmonių atstovams su studentais, o jauniems kelininkams daugiau sužinoti apie įmonių veiklą, susirasti praktikos vietą, gal net būsimą darbą.

Ar tikrai tėvynės kelias jauniems kelininkams lygesnis, ar jie tikisi dirbti Lietuvoje? Į šį klausimą, apibendrinęs klubo „Kelelis“ narių nuomonę, atsakė prezidentas Adolfas Kuzborski: „Dirbam ir dirbsim, nes Lietuva – MŪSŲ!“

Pasak „Kelelio“ prezidento, nemaža dalis jaunųjų kelininkų jau žino, kur dirbs, nes yra pasirašę sutartis su įmonėmis. Viena jaunoji kelininkė atsakė, jog baigusi mokslus bandys gauti darbą savo gimtajame mieste, o jei nepavyks, planuoja išvykti į užsienį, nes kraustyti į kitą Lietuvos miestą nenorėtų. Tačiau, padirbėjusi užsienyje ir įgijusi patirties, sako mielai grįšianti į gimtąjį miestą, jei tik atsiras galimybė įsidarbinti.

„Esu patriotas, didžiąją savo darbingo amžiaus dalį tikrai atiduosiu Lietuvai. Nepasiduodu nihilistinėms, populistinėms kalboms „kaip čia blogai“, – teigė „Kelelio“ prezidentas. – Manau, blogai tiems, kas nieko gera ir nesitiki. Tačiau tarp mano bendraamžių jau formuojasi neniurzgantis sėkmingas jaunimas, nešvaistantis laiko tuščioms kalboms. Turime imtis iniciatyvos, nes iniciatyvumas yra sėkmės garantas. Ne esmė valstybė, kurioje dirbsi. Esmė – paties žmogaus požiūris. Sėkmingas žmogus bus sėkmingas visur. Galiausiai, turime atsilyginti Lietuvos valstybei už suteiktą galimybę įgyti išsilavinimą“.

Kelininkų dienų metu Aplinkos inžinerijos fakulteto kieme ne tik visada išrikiuojama ir kelių tiesimo technika – galima išbandyti ir saugumo įrenginius, įsitikinti

*„...Sėkmingas žmogus
bus sėkmingas visur. Ga-
liausiai, turime atsilyginti
Lietuvos valstybei už su-
teiktą galimybę įgyti išsi-
lavinimą...”*

saugos diržų teikiama nauda. Susipažinę su technikos ekspozicija ir papuošę atvirą autobusą šventine atributika, būsimieji kelininkai kasmet rieda į miesto centrą. Technikos paradas šiomet prasuko pro Vilniaus savivaldybę, kitas įstaigas.

„Kaltinimų, kad sostinės gatvės duobėtos, o mes švenčiame, iš praeivių neišgirdome“, – juokavo vienas renginio organizatorių, Aplinkos inžinerijos fakulteto kelių eismo saugumo inžinerijos magistrantas Andrius Žolynas.

2004 m. klubą „Kelelis“ įsteigė jaunieji kelininkai – kelių ir geležinkelių specialybių studentai. Šiai iniciatyvai pritarė ir gamybinių kelių bei geležinkelių įmonių, organizacijų, VGTU Aplinkos inžinerijos fakulteto ir Kelių katedros vadovai.

Pagrindinis klubo tikslas – vienyti jaunuosius kelininkus programiniams ir konkretiems sumanymams, padėti jiems integruotis į gamybines, su kelių tiesyba susijusias įmones, domėtis naujausiomis technologijomis automobilių ir geležinkelių kelių projektavimo, tyrimų, tiesimo, remonto, priežiūros, saugaus eismo, aplinkos apsaugos srityse, sekti šių technologijų taikymą Lietuvoje.

Jaunųjų kelininkų klubas ne tik palaiko glaudžius ryšius su įmonėmis, asociacijomis ir klubais, organizuoja kasmetes Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentų kelininkų ir geležinkelininkų šventes, bet ir rūpinasi studentų praktikos organizavimu kelių projektavimo, tyrimų, tiesimo, priežiūros įmonėse, organizuoja klubo narių stovyklas.

Klubas nuolat vykdo pažintines keliones į Lietuvos kelių įmones, kasmet aplankomi įdomiausi Lietuvos transporto statiniai, apžiūrimi jų rekonstrukcijos darbai.

Jaunųjų kelininkų klubas „Kelelis“ dalyvauja ir visuomeninėje veikloje, prisideda prie Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos organizuojamų saugaus eismo akcijų Vilniuje, Kaune, Palangoje, Telšiuose.

Kiekvienais metais kovo pradžioje minimas „Kelelio“ gimtadienis ir rengiamas visuotinis narių susirinkimas. Šventėje apžvelgiami klubo organizuoti renginiai, pasidalijama prisiminimais, „krikštijami“ nauji klubo nariai ir renkama nauja klubo taryba.

Kelininkų klubas organizuoja ir daugiau renginių. Liepos mėnesį jie padėjo organizuoti tradicines „Omni-tel“ lenktynes.

Kartu su Lietuvos automobilių kelių direkcija jaunieji kelininkai elektromobiliais vėžino vaikus, mokė saugiai elgtis kelyje, aiškino apie kelio ženklus – vedė saugaus eismo pamokas.

Aro Radevičiaus nuotraukos

SA

VGTU veidai

TEATRO GENAS v TECHNIŠKAJAME UNIVERSITETE

VGTU teatras-studija „Palėpė“, vadovaujama režisieriaus Olego Kesmino, jau keturiolikti metai suburia studentus ir žiūrovus rimtam darbui. Prieš kiekvieną spektaklį teatro svečius pasitinka šiltai besišypsanti aktorių trupė... bet lengva nebus. Kamerinė „Palėpės“ erdvė ir joje rodomi spektakliai turi originalų kokybės ženklą – specialiųjų efektų nebus, tuščio juoko stigs, teks prisiminti klasiką, akylai stebėti, mąstyti, nerti į savęs ir kartu kito pasaulio paieškas. Tik tuomet, anot režisieriaus, įvyks paslaptinė cheminė reakcija... „Kai dirbi nuo širdžiai ir iki galo, tada kažkas suskamba“, – apie mistiką teatro palėpėje kalba režisierius Olegas Kesminas, vis dar besistebintis teatro magija, nenusipėjamais aktorių ir savo paties pokyčiais.

Edita Jučiūtė

Režisūrą studijavote pas teatro patriarchą Joną Vaikų. Jonas Vaitkus – kokybės ženklas teatro pasaulyje, jo asmenybė, matyt, įsirežė ir Jūsų darbuose?

Tai buvo sudėtinga, sunki ir profesionali mokykla ir asmenybės ugdymo terpė. Jonas Vaitkus galėdavo pusę metų nieko nesakyti, bet vėliau suvokdavai, kaip ir ką daryti. Tai nebuvo mokytojas, kuris dėlioja studentų rankas, pirštus, kojas, mokyklinio darbo nebuvo. J. Vaitkus – kaip okeanas, kuo daugiau klausdavome, tuo daugiau atsiverdavo. Bet nebuvo paprasta būti jo mokiniu – turėjome išmokyti klausytis, stebėti, stengtis atrasti save ir savo vietą šalia jo. Šis režisierius laisvai valdo įvairius žanrus, daug eksperimentuoja. Tai nėra lengva.

Aš taip pat, kaip ir jis, stengiuosi, kad aktorių individualybės, asmenybės atsivertų, kad jie patys ieškotų. Galima padėti žmogui vaidinti, jei jis pats to nori, bet sudėtingiausia – uždegti jį tai daryti.

„Palėpė“ pretenduoja būti profesionaliu teatru, bet jos aktoriai – techniškojo universiteto studentai. Kokius metodus taikote dirbdamas su jais?

Dirbu su studentais taip, kad jie suprastų, ką jie patys daro. Yra technologiniai dalykai, bet viskas daugiau remiasi laisva studentų valia, jų individualybe. Pavyzdžiui, keturi žmonės atlieka vieną vaidmenį. Mokau, kaip jie turi vienas kitą matyti, stebėti, lyginti, galvoti, kaip padaryti, kad būtų geriau. Tai – savianalizė ir asmeninį sąmoningumas, žinoma, yra ir techniniai, profesiniai dalykai, kuriuos aš jiems sakau.

Ar kiekvienam duota būti aktoriumi?

Kas gali būti, o kas negali būti aktoriumi – sudėtingas ir dar neišspręstas klausimas. Kai žiūrovai žiūri spektaklį, visi žino, ar vaidinama gerai ar blogai. Vadinasi, mes visi turime teatro geną. Vėliau kyla klausimas, ar mes pasiduodame šio geno šauksmui. Iš to gimsta aktoriaus kelias, nebūtinai jis turi vadintis profesionaliu, nes neaišku, ką reiškia būti aktoriumi profesionalu. Gau-ti diplomą? Išsilaikyti finansiškai? Tai irgi ne kriterijus.

Kiekvieną rugsėjį į „Palėpę“ ateina nauji VGTU studentai. Ko čia atėję tikisi techniškojo universiteto studentai?

Įdomu, bet studentai dažnai ateina tiksliai nežinodami, dėl ko jie ateina. Žinoma, aš paklausiu, jie man kažką atsako. Bet praėjus kuriam laikui, po penkerių metų skaitydami savo užpildytas anketas, jie griebiasi

už galvos – kad jie visai ne to čia buvo atėję... Matyt, tai sunkiai apibūdinama. Ta teatrališkumo trauka padaro savo... Tiesiog studentai turi norą pagyventi kitoje terpėje, kitokį gyvenimą, kitame laikotarpyje, kitaip, patirti tą teatro magiją.

Teatre, matyt, tikrai yra daug neapčiuopiamos, bet juntamos stiprios mistikos...

Apskritai mes savo natūroje turime kažką tokio mistiško. Viena žymiausių teatro režisierių Ariane Mouchkine yra pasakiusi, kad teatras – dievų numesta dovana žmonėms, tik sugebėjime ją pakelti ir pasidžiaugti. Pats mistiškiausias dalykas teatre – aktoriaus mechanizmas, kaip jis sugeba sintetinti tą sudėtingą biocheminę reakciją – būti ir savimi, ir ne savimi, padaryti taip, kad veiksmas scenoje taptų ir įtikinama realybė, ir kartu tik žaidimas, ir tas žaidimas nebūtų tuščias, nes tai paliečia ir žiūrovus. Nejmanoma atsakyti, kaip gimsta šis reiškinys.

Jūsų pastatytuose darbuose labai ryškus dramatiškumas. Ar pats Jūs statydamas spektaklį pakliūnate į dramą?

Taip, žinoma, pakliūnu. Kartais nuo jos pabėgu. Kai pradėdame dirbti kartu, arba iš naujo atrandame vienas kitą, arba prarandame. Kuriant spektaklį visada vienaip ar kitaip susilieti su spektaklio problematika, aplinkybėmis, vaizduojama tikrove ir t. t. Bet visada būtina išlaikyti tam tikrą atstumą tarp savęs ir spektaklio.

Tai psichologiniai žaidimai?

Ne, tiesiog mes keičiamės. Mūsų santykiai nuolat keičiasi. Studentai bręsta, auga, vis kitaip susiklosto jų gyvenimai... todėl vis atrandu ir prarandu.

Apskritai dramos, kurias mes vaizduojame scenoje, liečia ir mus. Gal tai vyksta mūsų mikropasaulyje, gal kažkur visai arti mūsų. Visa tai rezonuoja. Visa, kas vyksta scenoje, vienaip ar kitaip artima mums patiems.

Labai įdomu stebėti, kaip studentai keičiasi per laiką, per kiekvieną suvaidintą spektaklį. Galima padaryti mokslinį eksperimentą – fiksuoti, kaip per penkerius metus keičiasi tą pačią rolę vaidinantis aktorius, kaip kartu keičiasi ir jo vaidmuo. Štai turėjome spektaklį „Mano brangioji Mo“, kuriame buvo tarpai, per kuriuos aš užduodavau tuos pačius klausimus. Penkerius metus, at-rodo, mano klausimai būdavo vis tie patys, o kaip keitėsi aktorių atsakymai... Aštuoniolikos metų aktorė paklausta, kaip save įsivaizduoja po dvidešimties metų, atsako,

kad bus du kartus susituokusi ir dukart išsiskyrusi. Lai-
kui bėgant, ji į tą patį klausimą atsako kitaip – ieškos to
vieno vienintelio...

**Štai neseniai iš užmaršties ištraukėte „Perą Giun-
tą“ – itin sudėtingą, dėl to nepopuliarią, bet daugia-
prasmį ir šiandien aktualų kūrinį. Ar studentai neprašo
statyti ką nors lengvesnio?**

Prašo. Bet ne dažnai. Tas lengvas žanras – viso lietu-
viškojo teatro problema. Jei tai vien tik žiūrovų linksmi-
nimas, tai to labai daug mūsų televizijoje. Galime statyti
komediją, bet ji turi būti gili, turi turėti vidinę dramą.

Kas porą metų bandome ką nors pastatyti iš studen-
tų kūrybos, kurioje gimsta įvairūs žanrai – tragikome-
dija, ironija, satyra, įvairios šių žanrų samplaikos. Tai
mums atrodo vertingiau.

**Šiandienis teatras dažnai jau nebeatsiejamas nuo
interaktyvumo, specialiųjų efektų. „Palėpėje“ jų nėra...**

Man nereikia specialiųjų efektų. Visas efektas – ak-
toriaus ir režisieriaus darbas. Visa kita yra praeinančios
dalykai. Man patinka klasika. Patinka ir moderni litera-
tūra, dramaturgija, bet joje aš turiu surasti klasikinius
dalykus, klasikinę vertybių sistemą, o išraiškos forma
gali būti labai įvairi.

**Suomių literatūros klasikas Timo Mukka yra pasa-
kęs, kad visoje literatūroje yra tik dvi temos – meilė ir
mirtis. Ar tai galioja ir teatre?**

Teatras apima plačiau. Meilė ir mirtis – svarbios
ašys, bet tai dar nėra viskas, yra ir kitų svarbių temų. O
tėvynės tema? O mūsų identiteto tema?

Pavyzdžiui, aš dirbu su studentais, stebiu, kaip jie
išeina į gyvenimą, kas jiems yra peržengtas slenkstis,
kada jie pasako „aš jau nesimokau, o gyvenu“, „aš pra-
dedu gyventi“, ar jie tai išvis ištaria, kokie jie įžengia į
gyvenimą... Tai labai plačios psichologinės temos.

**Kaip bendram darbui sujungiate skirtingų būsimųjų
profesijų studentus?**

Pirmiausia nereikia daryti specialių barjerų ir saky-
ti *ne*. Atsisakyti įrėminimo. Kiek įmanoma leisti daryti
tai, ką studentai gali ir nori. Aš turiu būti maksimaliai
jiems atviras, kad jie iš teatro galėtų paimti kuo dau-
giau. Studentai, mano aktoriai, turi pajusti, kad jie turi
kažką padaryti, kažką įveikti savyje, kad būtų bendra-
me spektaklio kontekste, kad įtikintų žiūrovą, kad įvyk-

tų ta cheminė reakcija. Bet nė vienas aktorius savaime
nėra centras. Aktoriui duodama viskas, tik ne centras.
Centras yra tik pats spektaklis. Jei išgirstu frazes „aš
neišmokau teksto, man nepavyksta“, tada griūva visa
spektaklio sinergija.

Olegai, esate griežtas režisierius?

Būnu kartais per griežtas, per kategoriškas, per karš-
takošis. O paskui pasirodo, kad to nereikėjo, reikėjo su-
sivaldyti. Būna, kad neįvertinu, nepastebiu žmogaus.

Teatre turime vieną taisyklę – negalime sakyti žo-
džių, kurie prasideda priešdėliu *ne*. *Nemoku, nesuge-
bu, negaliu, nežinau* reikia pabandyti paaiškinti kitais
žodžiais. Siūlau aktoriams daryti tiek, kiek jie moka ir
supranta. Jei kas nors nepavyks, aš būsiu pirmas, kuris
padėsiu. Nereikia pradėti nuo žodžio *ne*. O norint tai
pasakyti kitais žodžiais, turi išgyventi vidinį procesą, ku-
riam vykstant galbūt paaiškės, kad to *ne* net nereikėjo
ištarti.

Apskritai mes esame neigimo ir draudimų visuome-
nė, todėl teatre sąmoningai stengiamės šito žodžio iš-
vengti. Mokau studentus neįsileisti į vidų neiginio. Mes
taip dažnai save *užsineniname*... Patys uždarome visas
duris.

**Vadinasi, režisieriaus darbe naudojate dabar taip
populiarių psichologinio programavimo metodą?**

To neneigiu, bet nesu metodiškas. Daugelis sprendi-
mų ateina automatiškai. Žmonės tokie skirtingi, situa-
cijos tokios skirtingos... Nors, pavyzdžiui, kai ką savo
aktoriams noriu užprogramuoti. Pavyzdžiui, atėjusiems
į teatrą naujiems aktoriams siūlau papasakoti, kaip jie
įsivaizduoja savo išėjimą iš šio teatro. Aktoriai turi žino-
ti savo buvimo čia pradžią ir pabaigą. Tada kalbame,
kad išėjimas turi būti toks pat gražus kaip ir atėjimas.
Aktorius buvo, praturtino teatrą, išėjo – tokia mūsų,
universitetinio teatro, realybė. Bus juntama netektis,
bet svarbiausia, kad neliktų smegduobės, nuoskaudos,
todėl aktoriai turi žinoti, kada atsakingai padėti tašką,
žinoti, kada jie išeis iš teatro. Tada mes atsisveikinsime,
aktorių suvaidins savo paskutinį spektaklį. Turime net
atsisveikinimo su aktoriais ritualą – po paskutinio suvai-
dinto spektaklio mes įvardijame, kokius vaidmenis akto-
rius atliko, visi stovime, o išeinantį aktorių nuvedame į
žiūrovų salę ir pasodiname.

Taško padėjimas apskritai yra labai svarbus gyveni-
me. Mes gyvename dažnai jų nepadėdami. Neaišku, kur
mūsų santykiai prasideda, o kur baigiasi. Tai labai pai-
nioja mūsų gyvenimą.

Mokote savo aktorius senamadiškų vertybių – garbės ir pagarbos?

Mokau. Turime gerbti teatrą. Negalima gerbti savęs ir negerbti šalia esančių dvidešimties žmonių, nes tu tuo momentu kažko nenori, tau kažkas nepatogu... Stengiuosi vengti primityvios pedagogikos, studentai pernelyg daug to turėję, tiesiog jos nepriima, negirdi. Kai reikia moralo, stengiuosi kalbėtis, ir tada būnu daug daugiau išgirstas.

Ar scenos magija netraukia paties režisieriaus į sceną?

Sunku pasakyti. Vaidinau prieš dvidešimt metų. Scenoje pasirodęs dabar turbūt būčiau labai kompleksuotas. Save stebėčiau iš šalies, o aktorui tai reikia daryti minimaliai.

Jūsų žiūrovai sako, kad apsilankymas kamerinėje „Palėpės“ aplinkoje primena pabuvimą geroje mišiose... ar Biblijos paskaitymą.

Jauni žmonės, mūsų aktoriai, ištis apsišvarina savo sielą. Prieš spektaklį aktoriai dieną gyvena tuo, kas bus vakare: savy vaidina, derina savo muzikinius instrumentus, mąsto, vyksta intensyvus procesas, kurį ir galima pavadinti savęs valymu. Vyksta įdomūs, mistiniai dalykai, pavyzdžiui, aktorius, susipykęs su tuo, su kuriuo tą vakarą scenoje bus kartu, gerai nesuvaidins.

Aktoriui prieš spektaklį tenka numesti visas savo ambicijas ir puikybės?..

Taip, aktorius turi būti taip nusižeminęs prieš galimybę išeiti prieš kitus ir būna toks nuogas, kad bet kokia dėmelė bus matoma ir stebima. Jauni žmonės – gražūs, sąžiningi, nuoširdūs, todėl suveikia tas magijos mechanizmas. Kai ateina dvidešimt tokių žmonių, energija scenoje pasidaro ištis didelė.

Sinergija scenoje tampa realybe?

Taip, tai realybė, tai materialus dalykas, tik nežinau, kaip jį išmatuoti. Bet tai juntama. Pavyzdžiui, spektaklyje „Ateinu ir išeinu“. Spektaklis, atrodo, susideda iš elementarių buitinių scenų, veikėjas dedasi cukrų, kažką nufotografuoja, ir per tai aktorius turi išvaidinti žmogaus likimą, jo praradimus, netektis. Viduje jis turi daug turėti arba daug sukaupti, kad įvyktų tas žiūrovo sukrėtimo efektas.

Kartais ta sinergija nesuveikia arba suveikia tik kelias minutes. Sudėtinga mistika. Bandai po to analizuoti, kodėl įvyko vienaip ar kitaip. Čia svarbus įtikinimas. Jei man neįdomu, veiksmas užsitęsė, tai taip pat pajuos ir žiūrovas. Jei spektaklį žiūriu ir užsimirštu, tai ir žiūrovas taip žiūrės. Aš, kaip režisierius, esu tam, kad pabandyčiau surasti mechanizmą, kodėl taip ar kitaip įvyko, ką daryti, kad neįvyktų.

Kai kurie Jūsų spektakliai itin ilgi. Tai daroma sąmoningai?

Negali spektaklio padaryti specialiai ilgo ar specialiai trumpo. Spektaklio trukmė priklauso nuo to, kiek turiu pasakyti, kiek yra būtina išsakyti. Visada galioja tas pats principas – minimaliomis priemonėmis, minimaliu laiku išsakyti maksimaliai tiek, kiek būtina.

Neužsitarote vien vertingos klasikinės dramaturgijos oazėje, esate ir socialinis režisierius?

Taip, be abejo, man daug kas svarbu.

Kas Jus, kaip režisierių, stebėtoją, labiausiai šandien žeidžia mūsų visuomenėje?

Emigracija. Emigracija įvairia prasme. Mūsų provincialus *susimažinimas* prieš pasaulį. Mes dažnai kompleksuoti, ir patys nežinome ko. Nevertiname to, ką turime. Sumaterialėjome.

Jūsų nuomone, Lietuvoje vyksta daugiau gerų ar blogų dalykų?

Sunku pasakyti, bet mes turime kuo pasididžiuoti ir pasidalyti. Vertinu savo šalį. Man atrodo, kad mes puikiai atlaikėme net krizę, palyginkime save su tai išgyvenančiais prancūzais ar graikais.

Štai atvažiuoja amerikietė aktorinio meistriškumo dėstytoja iš Pasaulinio universitetų teatrų kongreso, vaikšto po Vilniaus universitetą ir negali patikėti, kad šitas universitetas yra senesnis už Jungtines Amerikos Valstijas...

Prisiliečiate ir prie techniškojo universiteto studentų gyvenimų.

Atrandu labai gerų jaunų, dvasiškai gražių žmonių. Gal man sekasi juos atrasti, nes į teatrą ateina ne bet kas. Kartais, aišku, apibaru. Bet per atstumą labai jais pasidžiaugiu.

Tai visgi Lietuvoje šiuo metu auga nauja inteligentų karta? Universitetinis teatras – vienas iš tokių inkubatorių?

Taip, neabejotinai taip.

Į teatrą studentai ateina labai gražūs. Teatre reikia daug darbo, daug pakantumo vienas kitam. Po priėmimo į teatrą maždaug po dviejų savaitių dalis studentų nubyra. Išeina egoistiškesni, aištingesni, kurie ateina parodyti savęs. Bet teatre – kaip rentgene – vienas prieš kitą nieko nesuvidins.

Bet sklando mitas, kad režisieriai paprastai taikosi prie aištingesnių, bet gabesnių aktorių?

To pas mus nėra, nes nėra komercijos. Niekas studentų primygtinai čia nelaiko. Nesudarome net žodinės sutarties. Idealus dalykas, kai aktorius išeina tada, kai baigiasi spektaklis, kad išėjimas nepakenktų visam teatro procesui. Tokia mūsų etika. Ne visi tos etikos laikosi. Kartais taip atsitinka, kad pasikeičia gyvenimo sąlygos, ir studentai priversti palikti teatrą. Studentams sakau, kad teatre labai svarbu nueiti iki galo, padėti tašką. Daug žmonių gyvena daugtaškiais. Iš to vėliau gimsta didelės dramos.

Mokote dar ir savidisciplinos?

Taip. Teatras – labai disciplinuota, gerai sutepta mašina. Visi turi žinoti, ką kada ir kaip daryti. Pavyzdžiui, mes, kartais trisdešimt žmonių, vaidiname mažose patalpose. Jei kuris nors teatro narys atsistos ne vietoje koridoriuje, jį partrenks išnešinėjantys scenografiją... Kiekvienas turi žinoti, ką kiekvieną spektaklio minutę ir kur darys. Kai repetuojame, porą savaitių iki premjeros mes nieko nespėjame, lamdomės, gludinamės, kol pasidarome vieningas, gerai veikiantis mechanizmas. Užkulisuose vyksta dar didesnis spektaklis.

Kokie artimiausio sezono planai?

A. Fugardo „Čia gyvena žmonės“. Pietų Afrikos rašytojas. Labai keista problematika. Žmonės neatitinka savo biologinio amžiaus, iš to gimsta įvairūs paradoksai. Koks moralas? Laikytis vienas kito, sugebėti atrasti komiškus dalykus.

Kita pjesė – B. Brechto „Geras žmogus iš sezono“...

Jūsų režisuojami spektakliai taip pat galėtų būti šiek tiek medicininiai... Ką iš jų pasiūlytumėte pamatyti įsimylėjusiam žiūrovui, ką – netekusiam meilės, ką – nu-

siminusiame dėl materialinių sunkumų, ką nusivylusiam valstybe?..

Gal nereikėtų ieškoti spektaklių „nuo atskirų ligų“, nes kiekvienas pavykęs gilus spektaklis suteikia tą universalią sielą stiprinančią energiją, kuri veikia daugelį „negalavimų“.

Ir niekada nežinote, kuo baigsis šie pastatymai...

Niekada. Kartais būna toks chaosas, kai keturiasdešimt jaunų žmonių nenustygs vietoje... Bandau jį nors kiek suvaldyti. Chaosas turi tikrai daug energijos (red. juokiasi). O dar rugsėjį priimsime naujokus...

Režisierius Olegas Kesminas apie „Palėpės“ spektaklius:

„Peras Giuntas“. Perą Giuntą iš nuolatinių klajonių ir paklydimų išgelbėjo angelas sargas – besąlygiška moters meilė. Tavo vertė yra tik tiek, kiek tu išlieki kito žmogaus sąmonėje ir širdyje. Labai skaudi tiesa. Stebiu savo jaunų gražių, žmonių gyvenimus, kaip jie keičiasi, blaškosi, ieško savęs. Kartais tas ieškojimas savęs tampa paprasčiausiu egoizmu ar negalėjimu padėti taško – savo asmeniniame gyvenime, studijose.

„Labirintas“. Žinių kultas. O kultas yra kultas, jis veda į psichologines neurozes. Mes savo visuomenėje nejučiomis įsidiagėme žinių sistemą – kas turi daugiau tų žinių, lyg ir yra aukštesnėje hierarchijos pakopoje. Žinių turintysis negali pakęsti turinčių tų žinių daugiau ir žiauriai tyčiojasi iš turinčių tų žinių mažiau. Bet žinios reikalingos tam, kad pasiektum laimę, tai nėra savitiksliis dalykas.

Mes vis girdime: *žinių visuomenė, žinių visuomenė...* O kur mes visas tas žinias dėsime? Taip, tai labai kontraversiška mintis, ypač techniškajame universite- te...

Pagrindinio aktoriaus vaidyba nebuvo lengva. Teko nuolat persikūnyti į du prieštarąs personažus – protingąjį ir beprotį, abi šios ašys palaipsniui dilo... Kai aktorius namuose repetavo barnio su motina sceną, kaimynai iškviatė policiją. Teko aiškintis, kad tai tik scena iš statomo naujo spektaklio. Kaimynams atrodė viskas realu...

„Šešėlis“. Viskas mūsų gyvenime gali atrodyti tik šešėliai. Ieškojimas tikro ir pakaitalo. Švarcas – rusų, žydų autorius, labai sarkastiškas ir šmaikštus.

Yra geniali ir kita Švarco pjesė „Drakonas“. Irgi pasaka. Tokia skaudi skaudi... Šį rudenį atsisveikiname su „Šešėliu“, tuomet galbūt imsime šios pjesės.

„Dangaus keleivis“. Nagrinėjome aristokratišką problemą, kuri šiandien sprendžiama labai retai, – garbės klausimą. Šią vertybę mes kaip antikvarą atrandame tik senuose klasikose kūriniuose, Turgenevo, Čechovo, Puškino, Lermontovo kūryboje. Kas yra garbė? Kas yra garbinga gyvenime mylint, bendraujant su mylima moterimi? Tai viena iš svarbiausių gyvenimo vertybių, kuri per XX amžių antrąją pusę taip nuvertėjo, kad apie garbę mes išvis nebekalbame. Sirano de Beržerako vaidmenį atliko du aktoriai. Sirano nosį vaidino mergina – jai teko būti negražiai, iš kurios visi tyčiojasi. Džiaugiuosi, kad aktoriai nesusitapatina ir atskiria savąjį aš ir vaidmenį.

„Kostiumas“. Spektaklis apie draugystę. Atrodo, tokia banali ir paprasta tema, tačiau išgyventi tą draugystės jausmą yra visai kas kita. Kuo ilgiau gyvename, tuo mažiau draugų atsiranda, arba atsiranda labai retai, išimties atveju. Draugystė lyg ir būna, bet pamažu, metams bėgant, nudyla, nes mums atrodo, kad mes pernelg skirtingi. Tad kas tas bendrumas?

Spektaklyje yra ir *glamūro*... Visi mes norime gražiai gyventi, norime būti gražūs. Ne tai, kad norime turėti daug pinigų, tiesiog norime, kad gyvenime būtų kas nors gražaus, šviesaus, balto, blizgančio... Tai ne tik svajonių rūbai, bet paprastas, žmogiškas noras gražiai gyventi. Šiam spektakliui jau 10 metų.

„Equus“. Apie dievo paieškas. Apie vaikiną, kuris bando surasti savo kelią, tai sukelia problemų šeimoje, visuomenėje ir baigiasi kriminaliniais dalykais. Tai pirmasis mano režisuotas spektaklis. Spektaklio statymas buvo išskirtinis. Buvo ką tik atgauti Architektūros fakulteto rūmai. Žalios sienos, nebuvo nė vieno prožektoriaus, nė vienos kėdės. Dar pradėjome statyti ir Šekspyro „Audrą“, kurią žiūrovams parodėme vėliau, pirmojo mūsų sezono pabaigoje.

Tada negalvojau, kad iš to kas nors įsipliesks. Buvo ryškus pirmųjų mano aktorių branduolys – jame vaidino Tomas Dapšauskas, Justas Tertelis, Agnė Simanavičiūtė, Ieva Dzervutė ir kiti. Tas aktorių branduolys buvo labai susilydęs. Žinau, kad ir dabar šie aktoriai turi tradiciją – kiekvienais metais susitinka be manęs.

Stengiuosi, kad aktoriai bendrautų, turėtų savo *kommuną*, nes teatre yra labai brangu, kad gali susiburti didesnis žmonių ratas ir siekti bendro kilnaus tikslo. To pritrūksta ir gyvenime, ir profesionaliame teatre, nes vaidyba tampa konkurencija, darbu, su visomis simpatijomis ir antipatijomis vienas kitam. Teatre sunku suvienyti pačius skirtingiausius, atrodo, vienas kito nemėgstančius žmones. Kaip pabandyti tai daryti? Kaip surasti tą bendrumą? Teatras – visa kas neigiama ir teigiama – sugeba dar daugiau apnuoginti. Reikia sugebėti tą energiją suvaldyti ir surasti vieno žmogaus ryšį su kitu.

Simo Bernoto nuotraukos

SA

Pomėgiai

KLUBAS JUNGIA JUOSTINIŲ IR SKAITMENINIŲ FOTOAPARATŲ MĖGĖJUS

Kalbėtis apie fotografiją nelengva, pasakyti kažką nauja – taip pat. Vis dėlto geri pavyzdžiai įkvepia naujoms mintims, idėjoms, atradimams. Su Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Studentų atstovybės (SA) fotoklubo „Fotyvas“ vadovu Povilu Janioniu kalbėjomės ne tik apie žmones, kuriuos suvienijo meilė fotografijai, bet dar kartą ieškojome atsakymo į, rodos, daug kartų užduotą klausimą, kur slypi fotografijos žavesys?

Kristina Buidovaitė

Kaip Jūsų gyvenime atsirado fotografija? Kokie pirmieji Jūsų kūrybinio kelio bandymai?

Fotografuoti pradėjau fotoaparatu telefone. Po kurio laiko įsigijau ir skaitmeninį fotoaparata. Mokydamasis 11–12 klasėje nuolat jį nešiodavausi į pamokas, fotografavau, filmavau, kai kuriuos erzinau nuolat pykšėdamas. Fotoaparatas man tarnavo kuriant kažką panašaus į klasės metrašty. Paskutiniaisiais mokslo metais netgi ryžausi sukurti filmą, bet jo taip ir nepabaigiau. Tokia buvo mano pažintis su fotografija. VGTU pasirinkau taikomosios matematikos studijas. Neslėpsiu, pavyzdin-gas studentas nebuvau – turėjau kitų norų ir svajonių. Mokiusi, kad įgyčiau žinių, bet gyvenau ne tuo. Gyvenime labiausiai domėjausi dviem dalykais – fotografija ir technika – automobiliais, motociklais, elektronika, kompiuteriais. Man studijuojant ketvirtame kurse, tuometis VGTU Studentų atstovybės prezidentas Justinas Krūgelis subrandino idėją, kad universitetui reikia fotoklubo. Į pirmą bendraminčių susitikimą susirinko apie 15 žmonių. Įvyko ir antrasis, trečiasis – tuomet aš buvau išrinktas fotoklubo idėjinio vadu. Gal todėl, kad buvau aktyviausias. Taip prasidėjo fotoklubo „Fotyvas“ kelias.

Pirmuose susitikimuose turbūt svarstėte, koks bus fotoklubo tikslas, pagrindinės idėjos?

Pirmieji susitikimai buvo labai nedrąsūs, bandėme susipažinti. Tuo metu nebuvo daug norinčių kurti fotoklubo veiklą. Mes keturiose nusprendėme, kad fotoklubo idėja išties šauni, ir pradėjome mąstyti, ką norėtume čia veikti, klausinėjome kitų, kodėl jie atėjo į pirmą, antrą, trečią susitikimą. Sužinoję, ko tikisi čia atėjusieji, pabandėme tuos norus įgyvendinti. Dabar, kaip ir anksčiau, į fotoklubą ateinantys žmonės nori įgyti kuo daugiau žinių ir įgauti patirties. Atėjus naujam nariui, visuomet jo paklausiu dviejų klausimų: „Ko tu tikiesi iš mūsų?“ ir „Kaip manai, ką tu mums galėsi duoti?“

Paprastai žmonės nori žinių, o kai reikia atsakyti, ką gali duoti mums, atsakymo dažniausiai neturi. Į fotoklubą nekviečiame dėstytojų – mes mokomės vieni iš kitų. Žmonės tikisi, kad ateis čia kaip į paskaitą, atsisės, išklausk kursą ir viską mokės. Mes viską kuriame patys. Pavyzdžiui, sugalvojame, kad norėtume išmokyti fotografuoti portretus, ir ieškome, kas galėtų pamokyti šio žanro paslapčių. Taip susitinkame su fotografais, lankomės parodose, rengiame vadinamąsias klubines parodas. Tai taip pat pakankamai sudėtinga, nes vienas žmogus mėgsta fotografuoti dangų, kitas – žemę. Mes turime rasti juos jungiančią temą. „Fotyvo“ narių skaičius nuolat kinta. Kartais į susitikimus ateina 3–4

žmonės, kartais – 15–18 žmonių. Vis dėlto mūsų ratas pakankamai didelis.

Kas fotoklubo „Fotyvas“ nariai?

Fotoklube daugiausia VGTU studentų, vienas – iš Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos, keletas buvusių Vilniaus universiteto studentų. Jie čia nuo pat fotoklubo veiklos pradžios. Aš taip pat senokai baigęs studijas. Vienintelis mane su universitetu ir jo bendruomene siejantis dalykas – fotoklubas.

Prisiminkite, ar fotoklubo idėja sunkiai skynėsi kelią?

Iš universiteto mes gavome visapusę paramą. Aktyviai fotoklubo veiklą palaikė SA. Mes galėjome organizuoti parodas – mums netrūko nei dėmesio, nei paramos. Pirmaisiais veiklos metais per daug nesiviešino-me – įtemptai svarstėme, kokie norime būti. Didžiausias galvos skausmas buvo pavadinimo kūrimas. Sulaukėme netgi labai kurioziškų pasiūlymų: „Fotopelėkaitai“ ar „Fotovyzdys“.

Tapę „Fotyvu“ kūrėme interneto svetainę, kraustėmės į klubo patalpas, kurias gauti nebuvo lengva. Įsikūrėme VGTU centriniuose rūmuose, SA rūsyje. Atėję čia radome kalną šiukšlių, dabar turime puikią erdvę susitikimams rengti. Žinoma, pagalvojame ir apie didesnes patalpas. Universiteto fotografas Aleksas Jaunius vieno susitikimo metu pasakojo, kad jo studijų metais universitete buvo įkurtas fotoklubas. Įdomu, kad Kauno technologijos universitete fotoklubas gyvuoja jau 30 metų. Išsiaiškinome, kad Vilniuje ir Kaune fotoklubai buvo įkurti vienu metu, deja, Vilniuje ši tradicija užgeso, nors tuometinio fotoklubo nariai turėjo solidžią įrangą.

Paminėjote įrangą. Kokia technika fotografuojate?

Mums visiškai nesvarbu, kokia technika fotografuoja fotoklubo nariai: ar senelio juostiniu fotoaparatu, pagamintu prieš 50 metų, ar naujausiu fotoaparatu.

Kiekvienas narys čia vertinamas ne pagal tai, ką jis turi, o pagal tai, kokių nuotraukų atsineša ir ko jis nori išmokyti. Tam gali padėti kolektyvas. Mes fotografuojame juostiniais fotoaparatais, patys ryškiname fotojuostas, gaminame nuotraukas prie tos stebuklingos raudonos lemputės. Tai – atskiras kūrybos procesas. Juk buvo laikas, kai mūsų tėvai, užsidarę vonioje, darydavo nuotraukas. Didžiąją dalį įrangos sunėšė patys nariai. Įranga labai brangi, todėl nedrįstame universiteto prašyti finansavimo.

Fotografija, Jūsų nuomone, kolektyvinis ar individualus menas?

Turbūt ir taip, ir taip. Dviese vieno fotoaparato mygtuko nespausi, tad, viena vertus, tai vienam žmogui priklausančias procesas. Bet, kita vertus, norint kažko išmokyti ir pasiekti, yra be galo svarbus kolektyvo požiūris. Internetu galima rasti gausybę puslapių, kur galima įdėti savo nuotraukų ir sulaukti įvairių komentarų. Yra specializuotų, būtent fotografams skirtų puslapių, bet paprastai ten vertinamos pažįstamų, draugų, kolegų nuotraukos, tad „svetimas“ žmogus dažniausiai nesulaukia nei pagyrimų, nei kritikos. Mūsų fotoklube kiekvienas žmogus, atsinešęs savo nuotraukų, gali išgirsti sveikos kritikos. Aš manau, kad protinga ir pasverta kritika padeda žmogui tobulėti ir suprasti, ką jis daro gerai, o ką blogai.

O kas dar fotografui padeda mokytis?

Į šį klausimą atsakyti negaliu. Esu dalyvavęs mokymuose, klausęs įvairių paskaitų, bet kartais ateinu į kokią rimtą parodą ar internete pamatau garsaus fotografo nuotrauką ir susimąstau, kad gal laikas mesti fotografiją, nes man bjauru tai, ką matau. Tuomet užplūsta tam tikros abejonės, kad galbūt ne čia yra mano kelias. Žinoma, kiekvienas meną suvokia skirtingai. Knygos, internetas – įvairius techninius dalykus, padedant jiems, galima išmokyti.

Bet ne mažiau svarbus dalykas yra nuotraukos postprodukcija, t. y. jos dailinimas, gražinimas. Tai paprastai užima netgi gerokai daugiau laiko, nei pats nuotraukos padarymas. To išmokyti nelengva. Be to, fotografijoje egzistuoja tam tikros taisyklės. Fotografai labai mėgsta sakyti, kad jas reikia mokėti, kad jos labai svarbios, bet kai išmoksti visas taisykles – jas būtina laužyti. Fotografijoje ne mažiau pavojinga pradėti kopijuoti kitų darbus. Tai tiesiogėjimas lengvesniu keliu, todėl aš neturiu fotografo, kuriuo žaviuosi.

Mėgstu atsiversti nuotraukų albumą, nueiti į kažko fotografo, nesvarbu, garsus jis ar ne, parodą. Tiesiog mėgstu žiūrėti į nuotrauką ir savaip ją suprasti, savaip interpretuoti.

Ar fotoklubas „Fotyvas“ bendradarbiauja su kitais fotoklubais?

Esame užmezgę ryšius su Mykolo Romerio universiteto fotostudija, taip pat su VU fotoklubu. Lankėmės Kauno technologijos universiteto (KTU) fotostudijoje. Jos klubo vadovas skaitė paskaitą apie fotografiją.

Šiais metais sumanėme susipažinti su kitais Lietuvoje egzistuojančiais fotoklubais, norime surinkti informaciją apie juos visus, suorganizuoti bendrą projektą – galbūt bendrą plenerą ar stovyklą, kad galėtume kartu sukurti kažką nauja. Lietuvoje, kiek žinau, yra apie 20–30 fotoklubų. Deja, fotografai nelinkę į juos burtis. Vieni daug dirba, todėl fotoklubai jiems nerūpi. O čia žmonės susirenka smagiai praleisti laiką.

Turbūt jau ne kartą Jūsų klausė, kuo, Jūsų nuomone, fotografija skiriasi nuo kitų meno rūšių?

O ar skiriasi? Nežinau. Man labai sunku kalbėti apie meną, nes aš savęs nei menininku, nei kūrėju nelaikau. Tiesiog esu mėgėjas, kuris galbūt truputį daugiau žino nei eilinis, gatve einantis žmogus. Netgi nesu baigęs fotografijos mokslų.

Kodėl nesirinkote profesionalaus fotografo kelio?

Šiuo metu fotografija užsiima daug žmonių, bet ar ši profesija bus reikalinga ateityje? Kitas klausimas: ar reikia baigti mokslus, kad galėtum fotografuoti? Aš tiesiog pasirinkau studijas, kurios gyvenime daug svarbesnės ir naudingesnės. O hobis liko hobiu. Ne veltui sakoma, kad kai hobis tampa darbu, tai jau nebe malonumas, o kažkokia kančia. Žinoma, yra žmonių, kurie sugeba viską suderinti.

Ar yra dalykų, kuriuos lengva arba sunku fotografuoti?

Vieni fotografai pasirenka fotografuoti portretus, kiti – peizažus, treči tampa reportažo virtuozais. Aš, pavyzdžiui, nemėgstu fotografuoti portretų, nors daugelio pradedančiųjų fotografų „arkliuku“ tampa būtent jie. Mėgstu sakyti, kad man portretus tiesiog per lengva fotografuoti, bet iš tiesų manau, kad aš neturiu sugebėjimo žmogaus paruošti fotografijai. Fotografuoti žmones yra gana sudėtinga, nes tai yra ir psichologinis darbas: tu turi žmogų išklausyti, nukreipti tam tikra linkme, būti pakankamai geras jo bičiulis. Geras portretas yra ne valandos ir net ne dienos darbas. Turi žmogų pažinti, suprasti, kada jis vaidina, kada iš tikrųjų yra tas, kas yra, ir nufotografuoti jį be kaukės, be jokių pašalinių dalykų, kurie keičia žmogaus veidą. Mano nuomonė apie portretus pakankamai kritiška ir, esu tikras, nelabai teisinga. Vis dėlto save pavadinčiau peizažų arba gamtos fotografu, nes man be galo patinka fotografuoti gamtą.

Foto klubo „Fotyvas“ narių nuotraukos

BE TRUTHFUL AS MUCH AS POSSIBLE

When asked about the success formula, Stasys Dailydka, a Director General of a company “Lithuanian Railways” answered by a wordly wisdom – be truthful and appreciate surrounding people. “My rule number one is to be a decent person, treat other people decently and have the same people by my side. It might be very difficult to be truthful, especially for a leader. Nevertheless, I try to stick to this rule in every situation. Otherwise, I cannot expect any respect from other people.

Young people think that they will go forward and there will not be a need for many things. There will be a need for everything.

As the Director General of “Lithuanian Railways” puts it, in the course of many years he has been trying to attract more young people. “Usually, a young person is energetic, has abilities and desire. This is the reason why he or she becomes a professional faster. He or she might do more mistakes but at the same time is able to correct them at a greater speed and go forward safely. However, I believe that next to young person, there should always be one or two seniors, who could possibly explain what should be done or should not be done or how the things could be improved. I try to combine different personal character traits”, says Stasys Dailydka, whose company is full of young people. Out of 10.5 thousand employees at the company around 3 thousand are under 30 years old.

ROBERTAS DARGIS: “IF YOU CAN DO SOMETHING TO CHANGE THE SOCIETY, YOU SHOULD KNOW THAT YOUR MISSION ON THE EARTH HAS BEEN ACCOMPLISHED”

Robertas Dargis, a founder and Chief Executive of a construction company “Eika” who has also been committed recently to lead the Confederation of Lithuanian Industrialists, claims that the most important thing in life is to find some time and ask yourself what is your true way of life. Very often people run from this issue and avoid addressing it.

How do you imagine yourself after 5 years? It is very often to receive the answer that he or she has not considered this yet. Why do you live on this Earth? What is your goal? Is it to eat, to travel, or to buy a better car? If you do not ask this yourself, your life will pass by and you will not accomplish anything. On the other hand, the greatest human’s aim is to serve for the society. If you can do something to change the society, you should know that your mission on the Earth has been accomplished.

As VGTU graduate puts it, we all are still confused, looking for our ways of life. When asked when we are going to build our real statehood, he answered that first of all, we should tidy up our stairwells and understand that they belong to all of us. This is the reason why they must be beautiful, tidy and full of blossoming flowers. Then I would say - now let’s go out from a stairwell to create our state!

SCIENTIFIC RESEARCH EXCEEDS THE TIME

The head of the Department of Reinforced Concrete and Masonry Structures prof. dr. Juozas Valivonis could continually talk about lab equipment for building construction and experiments which are carried out by students and graduates. The professor leading as through the laboratory of the Department of Reinforced Concrete and Masonry Structures which has a rare equipment for building construction experiments rushes to show us a unique and versatile stand for different building construction experiments which is of 2000 kN capacity. This 15 metres equipment can even simulate earthquakes. This is the only experiment equipment of such capacity among the Baltic countries. Today, the laboratory of the Department of Reinforced Concrete and Masonry Structures and its research laboratories are a part of the Centre of Civil Engineering Research of the Sunrise Valley Science and Technology Park. According to the head of the laboratory, a close partnership between business and the university is the most direct way to keep a competitive edge and adapt to altering conditions of a market. Industrialists, who are interested in scientific research, can address researchers of the laboratory. Currently, research is carried out on hollow, monolithic, reinforced concrete ceiling used for multi-storey buildings. This research work is done along with a joint stock company "Panevėžio statybos trestas".

IN THE SEARCH FOR THE SPIRIT OF OLD PARKS

"You ask whether the heritage of Lithuanian historical parks is significant, if we need to strive for their preservation?", rhetorically asks VGTU professor Konstantinas Jakovlevas-Mateckis. It is more than significant – it has an invaluable worth, especially in a contemporary and uniform global era. In Lithuania we, also, could compose a ring of parks which would not be less interesting than the park chain of Laura valley in France".

In Lithuania, there is a rebirth of architecture of courts, their former entertainment forms and culture. We live in the country which is full not only of courts, but also historical parks and gardens.

To date, in Lithuania there have survived around 600 court homesteads. Furthermore, around 300 court parks have been identified. However, their upkeep and restoration are unsatisfactory.

"Even The State Commission for Cultural Heritage of the Republic of Lithuania stated two years ago that in our country from 1990 to 2010 were not restored any historical green areas. It is important to note, however, that currently 9 parks are being recovered in which destroyed parks are being restored. But this only a drop in the ocean because the largest part of our parks has been vanishing. Parks lose their value, authenticity and integrity", says prof. Konstantinas Jakovlevas-Mateckis.

THE LAUREATE OF A PRESTIGIOUS ARCHITECTURAL PRIZE: “I HAVE BECOME MORE CRITICAL ABOUT MY WORK”

The name of a Lithuanian architect Povilas Čepaitis is among the laureates of the most significant global awards on sustainable architecture and construction “Holcim innovation prize 2012”. The graduate of Vilnius Gediminas Technical University chose the second Master’s studies at *Architectural Association School of Architecture* in London. Nevertheless, the architect is going to realize the knowledge, ambitions and innovative ideas gained in Lithuania. According to Povilas Čepaitis, architectural studies at Architectural Association School of Architecture, like in most other architectural schools in England, are much more of theoretical and artistic nature than in Lithuania. “If I compare myself to my study colleagues from different countries, I can certainly state that my studies at VGTU are much like at a strong technical university in Germany or Spain”, says VGTU graduate gladly whose prestigious award was achieved by an ability to work in a team and long-lasting creative discussions.

“In our studio, the atmosphere is very democratic. Essentially, this atmosphere is common in large part of collectives in England. The relationship which takes the form of an artist and his apprentice still exists only in some countries of Southern Europe, e.g. Portugal or Italy”, says young architect.

ADAS MEŠKĖNAS: “IT IS NECESSARY TO SHARE KNOWLEDGE. THIS IS THE KEY TO DEVELOPMENT”

A constant movement forward is a universal rule of a young scientist Adas Meškėnas which can be applied to science as well as to life. A. Meškėnas, a first year graduate student of the Department of Bridges and Special Structures, gets only to first base in the world of science. However, the throes of creativity, challenges, and doubts are not something new for him anymore.

“The work of a scientist is cyclic, however it moves not in a circle but in a spiral. It is very important not to be afraid of novelties, to fight in its positive sense, to work 24 hours a day and later on to have two days-off in a row – this is the way of life. Engineering is not treated as a very creative specialization. This happens when we do not create something new but try to mimic something. However, we can mimic even in art which, in this way, becomes uncreative activity. The process of creation is suffering in a certain extent. We need a peculiar way of life to overcome suffering and be able to live with it”, says VGTU graduate student, who identifies a link between music and engineering. “Rhythm and length of notes – is a certain mathematical progression”, shares his ideas Adas Meškėnas.

GOLDEN ANNIVERSARY

Last spring, “Vingis”, the folk dance ensemble of Vilnius Gediminas Technical University, commemorated the 50th anniversary of its activity.

A celebratory performance “When apple-tree blossoms” drew a full hall of the most devoted admirers – VGTU community members, students, former and present members of the ensemble.

“Vingis” was born in 1962, when the ensemble was still a folk dance coterie. Today the ensemble is the winner of many Lithuanian and foreign festivals, promoter and preserver of esthetical culture at the University. Already in the first years of independence, “Vingis” toured such countries as Canada, Austria, Hungary, Italy, France, Belgium, Portugal, Ukraine, Russia and many others in which it glorified Lithuanian culture and the University by its performances. Altogether, the ensemble in Lithuania and foreign countries was dancing, singing and playing in nearly 900 performances.

THE ROAD OF HOMELAND IS SMOOTHER

Every spring, Vilnius Gediminas Technical University junior roadmen’s club “Kelelis” (Little Road) holds the event “Roadmen’s Days”. Even though the event is an already established tradition, each time it is altered due to fresh ideas of newcomers, who join the club uniting 150 members.

Is the road of homeland really smoother for junior roadmen? Are they looking forward to work in Lithuania? Adolfas Kuzborski, a president of the club “Kelelis”, gives a generalized answer of the members to the question: “We work and will work because Lithuania is ours. I am a patriot and I am certainly going to devote the largest part of my working capacity age for Lithuania.

I do resist negative and populist talks about how bad life is here. I think that people who do not expect anything good to happen experience the worst times. However, among my peers there is already forming the youth who are not complaining but successful and not wasting their time”.

During the “Roadmen’s Days”, there is always road-building technique lined in the yard of VGTU Faculty of Environmental Engineering. One can try safety equipment, and ascertain the benefit of safety belts. After familiarizing with technical exposition and decoration of a charabank with a celebrative attributes, every year future roadmen are heading to the centre of the city. “We do not hear any complaints from passersby that the streets of the capital are bumpy and we are celebrating”, laughs one of the event organizers, Master student of Road Traffic Safety at the Faculty of Environmental Engineering Andrius Žolynas.

THEATRICAL GENE AT A TECHNICAL UNIVERSITY

Thirteen years in a row, VGTU theatre-studio “PALĖPĖ” (ATTIC), lead by an artistic director Olegas Kesminas, have been gathering students and the audience for a serious work. A cosy space of “Palėpė” and performances shown have a unique *quality mark* – there will not be any special effects, there will be a lack of vain laughter, one will have to recall classics, carefully observe, think, dive into the quest of self as well as alternative world. Only then, according to the director, will happen a chemical reaction which is still a mystery...“When you work heartily till the work is done, something vibrates in the air”, says director Olegas Kesminas, who is still full of wonder at the mystique of the theatre’s attic and unpredictable changes in himself and actors.

“It is very interesting to observe the way students change in the course of time and every performance.

We can carry out an experiment – fixate the changes in an actor who is playing the same role for five years as well as see the way the role itself is being transformed”, claims the director, who consciously seeks to unveil personalities of students and engage them in the quest of themselves.

ART UNITES PEOPLE

The head of VGTU Student representatives' photo club "Fotyvas" Povilas Janionis says that nowadays, in a similar vain to beforehand, people coming to the Club are willing to gain as much knowledge and experience as possible. "Every time we have a newcomer, I ask same two questions: 'What do you expect from us?' and 'What do you think you could possibly offer us?'. Usually, people want knowledge but when they have to answer about what they can give to us, most of the time they cannot answer. We do not invite professors to join our club because we learn from each other. For us it does not really matter which technique is used by members of the photo club – it can be grandfather's traditional camera made 50 years ago or the newest photo camera. We take pictures with film cameras and make them ourselves in a traditional way by a miraculous red lamp. It is another special creative process. After all, there was a time when all parents made photographs in a blackout bathroom. The largest part of equipment is brought by members themselves. Photo equipment is very expensive and that is why we do not dare to ask support from the University".

SA

SA

SA

CA

ISSN 2029-4999

9 772029 499004

